

مانا تم تین کذب فیصل کہ ذکاسی جمعیت باطلا الی
 باطل یا سدا احد او ویر و فی منفصلادہ امرن لہا
 قدمت لامہ الی موضع عینہ فصارد وہ تم خدمت لو او
 لسا کنین و درین سن در تلج ای بلغ فی الذکب
 یا سدا و کان ایما حد اید و فی الیمین فاذا کسد
 فی مخلص قال بالفارسیہ وہ پڑد و ای بالودع
 یجہم بخر وہ خدا یستقل فعوبہ و ضربہ ابہ المثل
 فی الذکب انما اذا سمعت بسہ فی التقدیر مع
 و ہمشہرہ تشہ مادہ بزرگ وان عمل بغير رفق و
 سہرہ الاخذ فی الصراح و الجمل
 تدکر بر وزن و معنی تدبر تدکر علیہ بر وجہ
 و شتابی کردند ہکرت المرآة جنید و لرزید
 مد ہمرقہ زن کوتاہ قدر اسم اندام

فصل نزال

ذکر۔ اذ آر۔ براغلا نیدن کسے رار کسے ذار
 دلیری کردن يقال ذمیرت علیہ رسیدن کہ بہت
 داشتن چیز او عادت کردن بچیزی تعالیٰ
 ای اعتمادہ ر مع ف اک ۲) و فی التحذیر فی النزال
 علی ازواجہن یعنی نفرون و اجتران نشترن امرآة
 ذار بلہا ای ناشرہ۔ زررۃ ای کرینہ ناقہ نذر
 ناقہ کہ چون بچہ بزاید از و بگرزید و نفرت آیدش۔
 ذیر۔ ذیر بنشن مثل زبرد مع ف انس و ک ۲)
 ذخیر۔ ذخیرۃ یعنی ذخیرا لضم یعنی نہادن مع
 بفتحہ اذ حار شلمہ او خرگاہی است کہ از کوم خوانند
 ذور۔ ذورۃ۔ مورچہ فرج۔ و ایضا نام مردی ابو ک
 کنیت صحابہ و پراگندن (مع ف انس) ذریۃ
 بالضم فرزندان ذراری ذریات ج ذور و ذیرۃ
 و آرد پراگندنی اذ رج ج۔ ذور بالضم برآین

آفتاب و نبات (مع ف انس) اندازہ ذرار بد خو
 شدن ناقہ لقال ناقہ مدار بلا ہا۔ و يقال فی
 فلان ذرار ای اعراض غضبا۔
 ذر۔ ذر۔ ترسانیدن رت۔ فتحھا ذر بالضم اسم
 فیہ و قد ذر فہو مذکور۔ و امرآة ذور بالفتح زن
 ترسندہ از تمست ناقہ ذور آنکہ رستان او دست
 خوشتن رادر کشد ذوالا ذر نام کلکے از لوکین۔
 ذفر۔ ذفر۔ بوی تیز خوش و ناخوش بوی آمدن
 (مع ک ان ۲) و رجل ذفر ای لہ صنایع و خبث ریح۔
 سبک اذ فر شک تیز بوی روضتہ ذفرہ مر غرار بویا
 زفری بالکسر پس کردن و پس گوش شکر کوی
 کند يقال ذرہ ذفری اصیلہ بلا تون لسان الفہم اللغات
 و بعضیہ یوزنی النکرۃ و یجعل لہ لاسحاق بدرہم و ارج
 و فریات و ذفر ای بفتح الرار و ہذہ الالف فی
 تقدیر الانقلاب عن الیاء و من شہ قال بعضہم ذفر
 مثل صوار۔ قال ابو ذر یعیر ذفر بالکسر شدوۃ الرار
 ای عظیم الذفری و لثنتہ ذفرۃ و الذفران شب الطویل
 تمام ایلجہ۔ و ایز ذفر اعشبتہ جنبۃ الرار کتہ لایجاد
 المانی یا کلما عن یعقوب قال و کتبتہ ذفر
 اسے انہا سکتہ من الحدید و صدیقہ۔
 ذکر۔ ذکر۔ نرہ مذکیر ج علی غیر قیاس من الفعل
 و العضو ذر ذکور ذکر ان ذکار قج علی غیر قیاس
 مثل حجر و حجارۃ و آہن پولاد و پلا رگ و مانند آن
 خلاف الانث۔ ذکور البقل ترہ کہ دراز و سبط شود
 سیف ذکر و مذکر شمشیر ابدار مذکرۃ مادہ شرماتہ
 نذر خلق و خلق ذکرۃ الریح و السیف بالضم تیز
 مرد و شمشیر و فی الحدیث انہ یطوف فی لیلۃ علی
 نساء و یغتسل من کل واحدۃ منہن غسل اسل عن
 ذلک فقال انہ اذ کربھی احد۔ رجل ذکیر و ذکور

یکو یاد گیرندہ تذکیر بہ نری منسوب من حلال التانیث
 ذکر ذکری ذکرۃ یاد کردن (مع ف انس) ذکر
 ایضا آوازہ و مناقولہ تعالیٰ انس و القرآن ذمی الذکر
 ای ذمی الشرف۔ و يقال کم الذکرۃ من ولدک
 ای الذکور۔ و يقال اجعلہ منک علی ذکر بالضم ای
 لائسہ تذکر یاد آوردن اذ کار یاد دادن و پسر دادن
 مذکر زن پسر زائیدہ مذکار آن زن کہ ہمہ پسر زاید
 تذکر یاد دادن و پسر دادن اذ کار یاد آوردن تذکرۃ
 یاد کار تذکر بطنی از قبیلہ ربیعہ۔
 ذمر۔ ذمر۔ مثال کید و کبد ذمیر ذمر مثال
 فلز دلیر جمع ذمر از مار۔ ذمر بر انگشتن بیک باک
 کردن شہ (مع ف انس) ۲) تذامر مکیہ گرا بر انگشتن
 بحرب يقال فلان حامی الذمار ای اذ ذمر و غضب
 عملی۔ ذمار بالکسر اسخہ سزاوار بود کجا داشت آن بر
 مرد و يقال اقبل فلان تیزمرا کہ تیزمرا کتہ فاست
 و ظل تیزمرا علی فلان اذ تنکر لہ و او عدہ۔ تیزمیر
 دست در فحش شتر آستین کردن تا بماند کہ بچہ وی
 ناست یا مادہ ندمر بافتح کتف تان گوش۔
 ذیر۔ ذیر۔ پستان شتر بسرگین آلودن تا بچہ
 شہر بخورد و سیاہ کردن علت دندان را
 يقال ذیر فوہ مجهول
 ذمور۔ کصفور مر ذکینہ و ککینہ از دشمن شود
 اذ مقرار اللبن بریدہ شدن شیر۔
 ذورۃ بالضم خاک و جانب پیشین سنگدان
 مرغ کہ در آن آب باشد ذورج در تہ ادورہ و
 اذرتہ ترسانیدم اورا و ما اعطاه ذور در اسے
 شبیا ذورۃ موم صنع۔
 ذور۔ ذور۔ دندان ہاسے اوسیاہ گردید
 (مع ک ان ۲)

ذعر
ذفر
ذم
ذمیر
ذمیرۃ
ذار
ذکر
ذمور
ذیر۔ اذ مقرار
ذخیر۔ ذورۃ
ذر
ذمیر

زمر - زمره - بالضم گروه مردم زمر زمر بفتح زین
 کم موی و کم مروت شدن زمر بکسر الیاء لغت منه
 (صح ک افت ۲) زمار با کسر باک کردن زمر مع
 ت اک ۲) يقال زمر النعام ولا يقال زمر الظلم الا
 عاریعاً زمر نلے زدن (صح ت اض ۲) وک
 زمار لغت منه ولا يقال زمر و مؤنثه زامرة ولا يقال
 زماره - زمار با کسر ناسے مزامیرج و فی الصحیح
 نمی عن کسب الزماره قال ابو عبیدة قیسره فی
 الحدیث انها الزانیه -

زحجر - زحجرقه - اوذ يقال سمعت لفلان زحجرقه
 و زحجرقه و فلان ذور با جروز ما جیر -

زحجر - زحجر - نیر از نغ و کاک در از و بار یک
 و الزحجره الزبارة و هی الزانیه تطلم زحجره
 السواعد شتر مرغ باریک ساق -

زحمر - زحمر - یعنی سر از زهره سرخ شدن چشم
 از غضب زهره سرخ شدن چشم از زهره الکو اکبت
 اے لحت -

زهر - زهر - آنچه ترسایان بر میان بندند
 ز نایبرج - و ایضا سنگ ریزه با و نام زینے -

زور - زور - دروغ و هر چه بخدای گیرد آنرا
 مشرکان و يقال باله زور و لا میورای را بر ج
 الیه زور تصنیف با یکا قوم زور بالفج بسوی سینہ
 و زیارت کنندگان بیستوی فی المؤمنت والمذکر
 يقال رجل زاور و قوم زور و زور و نسوة زور
 زور مثل قوم و زورات ایضا زور یا تحریک
 بکرویه نگر لیستن و از دو تنهی سینہ اسپیکه
 بیرون ویکه درون آمدن زور را چاه مغاک
 و زمین دور و قح و کمان و جمله بعد او و الزور
 اسم مال کال لاجحه بن اسجلح الالضامی

از در بر گشتن از چیزی از در بر تزار و شله و قوی
 تزار و عن فحم و هو منقمت تزار و - و يقال للبحش
 از در - زور زیارة زواره زیارت کردن (صح ت
 اض ۲) زورده یکبار زیارت کردن از در از در طار
 زیارت کردن تزار و دروغ آراستن و راست
 و نیکو کردن چیزی و گرامی داشتن زار را مزار جا
 زیارت و زیارت کردن زیر مردی که سخن گفتن و
 هم نشینی با زمان دوست دارد و بر شتم بار یکسر رود
 جامه زیار همیشه ستور زوار رسن که میان پارم
 و سینہ بند شتر کشند از در ج - زور مثال بچفت
 ر قار سخت -

زهره - زهره - اله نانا زگی و خوبی و نیازتة بنعم
 اول فرخ و سکون یا شکوفه زهره بسکون
 سپیدے و حی از قریش و این نام زن کلاب
 این مره است نسبت ولده الیهام هم احوال بنی
 علیه السلام زهره بفتح یک الوسط ستاره قم -
 زهره روشن شدن آتش و بالا گرفتن آن (صح
 زفتحها) از زهر سپید روی از گرم و جو زردی و روشن
 و ماه و گاو دشتی زهره را مؤنث منه و لغت لقا طم
 رضی الله تعالی عنها لکرهما و صفائهما الازهران
 آفتاب و ماه از بار شکوفه بیرون آوردن نبات
 و المزهر العود الذی یضرب به - از در بار نگاه داشتن
 و فی الحدیث ان البنی صلی الله علیه و سلم اوصی
 باقتادة بالاناء الذی توخأ منه و قال از در هر
 بهذافان له شانای احفظه و لا تضیعه -

زهره - زهره - کخضنفر و کوتاه و مردیکه در کوتاهی بد نما
 باشد و بلا زهرتی شله و مرتیزه علینای متکبر -
زهره - زهره - کدر هم لغت فی الململة اوصی الصواب
زهره - زهره - الکفر تهر پر کبر و مشک را

زخبر - زخبر - کجغفر نام مردے -
 از در لغت فی صدره و جاز یضرب به دریتة کا ظا
 و قری بو شتر در الناس اشتا تا از در ان هر دو شانہ
زخبر - زخبر - کجغفر نوسے از نیر -
زخبر - زخبر - غضب کرد آنرا (صح بفتحها) زغرت الی صلی
 فزوانی و خزانای بهم رسید و جمله را زغول شئی گفته و
 افراد و کفر پذیر قبیله که ترکش آنان از جرم سرخ
 زرانند و بود و نام دختر لوط و منه زغرت قریه بالشام
 لانها نزلت بها و بما عین غورا کما علامته خروج الی حال
 و زغوی الوادی نمر -

زخبر - زخبر - کجغفر تکی هر چیز و نوعی از درخت مرد که در ق
 باریک داشته باشد و کسه از او و زغیر الثوب و زغیر
 بضم الباء بر زه جامه و قد زغیر زغیر و در نده
زخبر - زخبر - چرخ و زغیر لغت فی سقر -

زکنبور - زکنبور - احدا و اولاد الیسر الخمسة الذین فسروا کم
 قول تعالی انهم زکوة و ذریته اولیاد و علمه ان یفرق
 بین الیصل و الیله و یصیر الیصل عبوب الیله -
زخشر - زخشر - کسفر جمل و هی بواجی خوار زم اجاز بها
 اعرابی فسال عن اسمها و اسم کبیر یا فقیل زخشر
 و الرد و فقال لاخیر فی شرور و دولم لم بها تمها
 جار الله ابوالقاسم محمود بن عمرو فیه یقول الیصل یکره
 علی بن عیسی بن و اس الحسنی (شعر) جمیع قری
 سوس القریة التي - بتواها و ارا فدا زخشر
 و احربان ترهی زخشر بامرئ - اذا عد فی اسد
 الشری نرح الشری -

زهره - زهره - الو عار حبا نید آد ندر ا بعد بر کردن آن
 تا نیک بر شود و کجه زما زیر اسے متقبض -
زهره - زهره - تنگی و دشواری زهره زخشر در فاعله بن
 ذنه کجغفر صحابی و بشر بن عبد المنذر بن زهره

زهر - زخبر
از دره

زخبر
زغره

زحجر
زخبر

زحجر - زهر

زهر

زهره - زنبور

زهره - زخشر

زور

زهره - زهره

زهره - زهره

زهره

سه کسیکه از مردم در راه وصول کرده بجهت یاد دهره حلقه از رسیان کبر لب اسپ و خرد فعل نند و پیچند ۱۲

سبطر

قتل یومئذ ابو زینر جد سعید بن داؤد بن اسبے
 زینر الزینری و احمد بن سعید الزینری محدث و اما
 محمد بن بشر الزینری فوهم فیہ ابن نقطة و الصواب
 بالباء الموحدة لانه من آل الزینیر۔
 زنجار۔ بالکسر شهری و زنجور کعصفور نوعی از ماهی
 زنجیر و زنجیره بکسر تا سپیدے که برناختن ماسے
 نوجوانان پیدا آید۔ زنجیر قرع بین ظفر بسامه
 و ظفر سبابة۔
 زنجفیر۔ بالضم رنگیست معروف۔
 زنجیر بنحوه و میدر سوراخ بینی۔
 زنجیر۔ بالکسر تراشیده ناخن و پاره از آن پوست
 تنگی که برشته خرابا باشد و از زان زنجیر اسی نشاید۔
 زینهر الی بعینه تیزنگیست بسوی من۔
 زینیر۔ بالکسر خم زیا رفتی زور۔

زنجار - بجر
 سحر
 سبک
 زنجفیر
 زنجیر - ستر
 زنجیر
 زینهر
 زینیر

فصل السين

سور۔ سور۔ پس خورده آسارج۔ اسار بالکسر
 پس خورده گذاشتن سارعت منه علی غیر قیاس
 لان قیاسه سر کما یقال جبار من الاجبار۔
 سیر۔ سیر۔ میل بجر احت فرودن ناغور آن
 معلوم شود و از مودن (مع فاضل) استبار شله
 سبار میل بجر احت سبار بالکسر شله و کل مرزوقه
 سبرته و استبرته و یقال حمت سبره و مجره سبره
 بامداد خاک و فی الحدیث اسبلغ الوضوء فی البسار
 سبر بالکسر نواز و هیأت مردم یقال اولان حسن السحر
 و السبر یعنی خوب بیات سامری نوری از جاها ماسے
 اگر انامیه و فی الغسل غرض سبایه چکنی بود که من فی عرض
 علیه الشیء عذرا الی با یبلغ فیہ لان السابری من
 اجد و الثیاب یرغب فیہ بادی فی عرض بهترین خرابا

سور
 سیر
 سبار
 سبرته
 سبر

سبطر۔ اسبطر از بر پہلو خفته بازیدن از پیر
 شیر وقت جستن اسد سبطر و جمال سبطرات اسے
 طوال و التار لیست للتائیت و انما ہی کقولهم
 حمامات و رجالات فی جمع المذکر سبطر مرغے
 دراز گردن که دائم در آب باشد و ماهی گیر و او را
 ابو العیز از کنیت گفته اند۔
 سبکر۔ اسپکر از تمام بالا شدن دختر نیزه و بر
 پہلو خفتن و بازیدن سبکر جوان تمام بعثت مال
 رسیده و موسے فرودشته۔
 ستر۔ ستر۔ بالکسر پرده ستور استارج۔ ستره
 بالضم پوشش ستاره مثلہ ستارم رج رستار
 نام کو با ستر با فتح پوشیدن (مع فاضل) استار
 ستر پوشیده شدن جاریه مستوره دختر پردگی۔
 و قوله تعالی حجابا ستورا ای حجابا علی حجاب و براد
 بذلک کثافه الحجاب و قبل ہو مفعول معنی القائل
 کقول تعالی ان کان وعدة ما یشاء الی۔
 ستور و ستیر ای عیفت۔ و جاریه ستره عیفت۔
 استارم و آن ده درم سنگ باشد و بعضی موضع
 ششش و نیم درم سنگ دارند باختلاف
 مواضع استارج۔

سحر۔ سحر۔ تافتن تنور پر کردن جوی و پر شدن
 آب اندک بعد و باران (مع فاضل ۲) یقال۔
 سحر است البحار و ابن آب را سحر خوانند بالضم سحر
 ج۔ و منه البحر المسحور سحر هر چه تنور را بدان تنفسانند
 سحر یا زودست سحر ارج سحر شریکه آب برو سحر
 خالی باشد ساجو جائے که آب سیل او را پر کرده
 باشد سحر زام جائے و چوب که بر گردن سنگ
 بندند تا از سوراخ رزق نماند و روشن با کور خوردن
 کلب سحر جرسک با سحر سحر سحر بازیدن ده شتر

که از سحر جدا شود و لو بسحر مراد برشته کشیده عین
 سحر چشم سرخ شده اسحر حوضے که گل او پاکیزه باشد
 انجار فرو رفته شدن موسے شتر سحر استرسل
 و پوسته رفتن شتر سحر بالکسر نام جائے۔
 سحر۔ مسحر۔ مثال مسبطر سبید۔
 سحر۔ سحر۔ بختی بن بیک از معنی القائل لقیته سحر بغیر
 تنون دیدم من او را این سحر لم تصرف لانه معدول
 حافیه الالف و اللام و قد غلب علیه التعریف بلا معنی
 و اللالف و اللام کما غلب ابن الزبیر علی واحد من
 بنیه و یقال سر علی فرسک سحر یا فتی فلما ترفعه لانه ظن
 غیر متکون و ان اردت بسحر مکره صرفه کما
 قال الله تعالی نجینا هم سحر و ان هم سحر و سحر به رجل
 الفرفه ایضا لانه یس علی وزن المعدول کاحسره
 سحره بالضم سحر پیشین یقال اقیه بسحر بسحره۔ اسحار
 در سحر شدن و بوقت سحر رفتن استحار بانگ
 کردن رخ بسحر سحر بالفتح طعام سحری سحر بالضم
 و التسکین شش اسحار مثل برود ابرو با نفع
 و التسکین ایضا و جمع سحر مثل فلس و فلوس و قد
 یحک مکان حرف الخلق مثل نهر و نهر۔ و یقال
 للجبان قد اتفخ سحره و اسحر ایضا بالصق بالکفوم
 و المری من اعلى البطن و علیه حدیث عائشه توفی
 رسول الله صلعم بین سحری و سحرے الحدیث و
 یقال للارنب المقطعة الاسحار و اسحور و النیاط و
 علی التفاؤل اسی سحره یقطع و بعضهم یقول المقطعة
 بکسر الظار اسے من سحرها و شدة عدوها کما انها
 یقطع سحر یا و نیاطها۔ سحر بالکسر فسون و جاد و سحر
 کردن و کل ما لطف ما خذ و وقت فهو سحر و استن
 و فریفتن و باعلت کردن (مع بفتحها) تسیر مثله سحر
 هو الذی خلق فاسحر و یقال هو من المطلقین و منه

تولد تعالی انا انت من السحرین -
 سحر اسحققار - روان و بشتاب خواندن
 خطبه و فراخی یافتن در سخن بلد سحر شهر فراخ -
 سحر - سحر - بفتحتین و بفتحتین و سحر فسوس کسین
 (سحر ک اف ۲) یقال سحر و امنه و به و محکمت منه
 و به - و نهیث منه و به سحریه - سحری بالفهم و الکسر
 فسوس و قهری لیتخذ بعضهم بعضا سحر یا سحر یا سحر یا سحر
 کردن دیگر بر او رام کردن تلخ شکر سحره بالفهم
 آنکه بروی فسوس کنند سحره مثال همزه تجرک سطر
 آنکه او بر دیگران فسوس کند و یقال سفسوس اخر
 اذا اطاعت و طابت لما الريح -

سحر - سحر - بفتح السین و البار نوعی از دست
 و یقال ركب فلان السحر اذا قدر -

سدر - سدر - بالکسر درخت کنار سده یک
 سدرات سدرات سدرج - سدر نام حوی و نام
 کوشک اسدران اسدران اردران دو کوزه در
 دوش و گردن سادر سدر سیمه و آنکه باک ندادن
 چیزی و به غم خیره سدر بفتحتین خیرگی چشم از گرام
 و سمر (سحر ک اف ۲) سدر لغت منه و نامی از
 نامهای دریا سدره پیمان بزرگ سدری نوعی
 از تیر با و نام شامی در عرب السدر مثال
 السدرال فرور با گردیدن موسی و شتاب رفتن
 سادیرستی و خواب آلودگی چشم از سیم
 زاننده اسدر ارشده -

سدر - سدر - بالکسر از اسراج - و فی المثل
 ما یوم حلیمة لیس لضریر لکل امر مشهور و جم و نوره
 مرد سیریه راز سراج سدر النسب خالص و گردگی
 نسب سدره بالفهم مصدر منه یقال هو فی سحر
 امی فی او سطر سدر الوادی بقرین جای درو

اسره ج - و كذلك سرارة الوادی بالفهم سرار
 ج - سر بالفهم سر بفتحتین و کسر الاول انچه بریده
 شود از ناف کودک یقال عرفت ذاک قبل ان
 یقطع سرک و لا تفل سر تک لان السره لا تقطع
 و هی الموضع الذی قطع منه السره و یقال قطع سره
 و جمعه اسره و جمع السره سر بالفهم و سرات بالادغام
 سره فان و میان وادی سر بالفهم بریدن نان
 (سحر ک اف ۲) و نیزه زدن بر ناف یقال سره
 طعن فی ستره و جوب نمودن در میان آتش زدن
 و ذلک ان یعمل فی طرف الزبد و یجد اندک فی قلبه
 لتقوی به یقال سر زدن نان اسرای اجوف
 بجز اسره اذا کانت بکر که تدره سر بفتحتین کاوی
 اسر میان کاواک و ناخوانده در آینه
 فتاة سراء نیزه میان کاواک سدر
 بالکسر جائست نزدیک مکه و درومی و ختیت که
 مینماد و نبی را زیر آن درخت ناف بریده اند سهره
 بالفهم علی فعلیه کینک فراموشی و هی منسوبة الی السهره
 السحاح و انما ضمت سینه لان الالبینة تغیرت فی البسته
 که هر چی و سملی بالفهم فیما من مهر و سمل قال لا ش
 انها مشتقة من السرور لانه یسر بها سر اسه ج -
 و یقال منه تسررت ابحاریه و تسرتهایما یقال
 تطننت و تطننت - سرور شادی مسره شاد
 کردن یقال سر نه فلان و سر سویت عمل مجولاً
 سر بخت اسره سر بفتحتین و فتح ج - و منه
 قوله تعالی علی سر متقابلین و بعضهم یستقل اجتماع
 الضمتین مع التضعیف فیرد التانیة منها الی
 الفتح تحفته فیقول سر و کزنگ ما الشهد من السهر
 مثل ذیل و ذلک و نحوه - سر بر ایضا در کاه
 کردن و به بجزیر یعنی الکت الشجرة ایضا سر

سرار بالفهم و الکسر آخرین شب از ماه مشتق من
 استسر الفهم خفی - سر بالفهم سر بفتحتین سهره
 و گل و خاک که بروی چسبیده باشد و شکسته است
 کف دست و پیشانی اسراج اسر جمع الجمع و
 فی الحدیث تفرق اسریر و وجهه و السره بفتحتین
 و جمعه اسره مثل جمعه اسره و سر بفتحتین
 رجل یسهر و یسهر و یسهر و یسهر و شادمان گفته
 اسریر پنهان کردن و آشکارا کردن و موسی الاله
 و در تفسیر قوله تعالی - اسر و اللذات لما را و اللذات
 هر دو معنی را گفته اند و یقال اسر الیه حدیثی است
 افصحی قوله تعالی و اسر الیه الی بعض ازواج
 حدیثاً و اسررت الیه المودة و بالمودة مسارة تسار
 راز گفتن مسره بالکسر آکت راز و آن آشوبه
 باشد که یک سروی در دهان گوینده و یک سرگوش
 شنونده باشد سر سویر بالفهم دانای بزرگ -

سطر - سطر - رشته از هر چیزی یقال نبی سطر و سطر
 سطر او خط اسطر سطر ج - سطر بفتحتین مثل اسطر
 ج - مثل سبب و اسباب اساطیر جمع الجمع و ایضاً
 افسانه و یهودها و احدا اسطوره بالفهم اسطوره
 بالکسر و بشتن (سحر ک اف ۲) یقال سطر کتاب
 ای کتب و اسطر مثله - و سطره ایضاً صر - مسطر
 بر گاشته و بالصاد ایضا کذ لک و مشرف سطر
 بکسر المیم و بالصاد ایضاً شراب ترش -

سعر - سعر - افروختن آتش و حرب یقال
 سعرت النار و الحرب یجتبا - و الیتباد قومی اذا
 اجمعت سعرت بالتحقیف و التثنی و لیس بالفهم یقال
 سعر المثل ج - لانا اذا اصابت السهوم تسیر نیک
 و دیگران سیر ریح نمودن و یقال سحر سحر
 سرور می سرور مسهر لکسر فروزیه اسیر و کسر

سحر

سحر

سحر

سدر

سطر

سعر

سعر

حرب و دراز نام مردی و جعله صاحب الحدیث
 مسعرا بالفتح للفاؤل - مسعرا لایل بعلها و تنگ
 جائے ہای شتران استعار برافروختن شدن آتش
 و کرور اقادن بمساع شتران یقال استوار حرب
 فی البعیر اذا ابتدأ مساعه تسعرا فروختن شدن
 آتش سعیر آتش افروختن سوزان و نام بت سعیر
 یا الفم گرمی آتش و سخن گریستن و قولہ تعالیٰ فی ضلالتنا
 و سعیرا فی عذاب و عذاب و دیوانی ناقہ مسعورہ
 ای مجنونہ قال الانخس قولہ تعالیٰ - و کفی بجهنم سعیرا
 ہو مثل رہین و صریح ای مسعور - و سعیرت الیوم
 فی حاجتی سعورہ ای طفت - قال ابن السکیت
 یقال سعیر شرا سے او سعم - اسونام مردے
 سعیر بالکسر نزع کسیر مصدره سعیرة بالکسر و اقفا
 یعنی دره سعورہ بالفم لون یضرب الی السواد
 سعور زبوره و بانصا و ایضا - یستعور اسم
 موضع او شعبہ -
 سفر - سفر بفتح سین بریدن مسافت سفارح
 و سیدی روز سفره نویسندگان سفر بالکسر
 نوشته سفارح - قولہ تعالیٰ کمثل کما یعمل سفارحا
 سفره بالفم و نوشته دادن مسافر سفیر بر گل
 درخت افتاده شک شده در سول و میانجی
 میان قومی سفارح - سفر بسکون لوسق جمع ساور
 کذلک سفارح اکب در کابہ نشستن دروسے
 کشادن زن و خاندن رفتن (مع ف اک) مسفره
 بالکسر جاروب سفارح بالفم خاک رو بہ سفارح
 بالکسر میانجی و صلح کردن میان قومی ساور زن
 کشادہ روی ساور الوجه انچه پیدا شود از روسے
 سفورہ سفیر و ن شدن مسافر نعت منہ مسافرہ
 سفر کردن سفارح یقال ساور الیه ایضا آہن

سفر
سفر
سفر
سفر
سفر
سفر
سفر
سفر
سفر
سفر

کہ بر پشت بنی اشتر نهند - چنانکہ حکم مر اسب را
 سفر بفتح سین ج - ناقہ مسفره و بعیر مسفر بالکسر
 اشتر قوی در سفر اسفار روشن شدن صبح و روشن
 و تابان شدن روی و بروشنائی روز و آمدن
 و فی الحدیث اسفر و ابالفجر فانه اعظم للاجر سے
 صلوا الفجر مسفرین و یقال طولوا الی الاسفار السفر
 برہنہ شدن از موی سفار مثل نظام نام جا ہے -
 سفیر - سفیر - کسرتین سمار و یکت پس
 سقر - سقر - دوزخ سقر بالسکون سوختن آفتاب
 روسے بر ایوم سقر مع سقر روز یک گرم -
 سکر - سکر - بالفم سستی سکران مست مؤنثہ
 سکر یعنی وہی ایضا جمع و فی لغتہ بنی اسد سکرانہ للموش
 سکر یعنی بالفم و الفم جمع سکران - سکر بفتح سین
 مست شدن (مع ک اف ۲) و نیند خرمات قولہ تعالیٰ
 اتخذون منہ سکر اور زقا حنا - اسکار مست
 کردن سکر بالکسر بسیار مست شونده سکر همیشه
 مست تساکرستی نمودن از خود بی سستی سکر بفتح
 فروش سکر بسکون الوسط سستی آب (مع ف با
 ض ۲) سکر بالکسر سکر آب سکر ایستادن باد
 (مع ف اض ۲) لیلۃ سکره سے ساکنہ تسکیر
 خیمہ کردن و البعیر سکر آخر بذراعت حتی یکا و یقتله
 مسکر مخور و قولہ تعالیٰ انما سکرک البصار نا انی
 جلدت عن النظر و بچرتا و غطیت و غشیت
 و قری بالتحصیف و تفسیرہ سحر ت - سکر بالفم
 و التشریح شکر معرب و احدھا سکره
 سحر - سحر - بفتح سین افسانہ و افسانہ گفتن (مع
 ف اض ۲) سحر افسانہ گویندہ و گویندگان
 چون حاج یعنی حجاج انبا سمیر شب و روز یقال
 لا افعله باسحر بنا سمیر ای ابد - ولا افعله سمیر الیاسی

و یقال سمیر هو الدہر بناہ الی لیل والنهار و یقال
 لا افعله السحر و القراس مادام الناس یسرون فی
 لیلۃ قرا - سحر بالفم شیر تنگ و نام جائے تسیر
 تنگ کردن شیر باب و بیخ دور کردن و فی حدیث
 عمر رضما یقر رجل ان کان یطأ جارتہ الا اکتفت
 بہ ولدہا فن شار فلیسکما و من شار فلیسکما سے
 فلیسکما قال الاصمعی اراد التسمیر بالشین البعیر
 فحولہ الی السین و هو الارسال - سمره بالفم گندم
 گونی و گندم گون شدن (مع بضم واک اف ۱) سمیر
 مثله اسمر و سمر لثان منہ للمذکر و المونث اسمران
 گندم و آب و یقال الماء والرح - سمره بالفم و
 ضم المیم درخت طلح سمرات اسمرج - و الثالث
 جمع القلۃ و تصغیرہ و سمیر و فی المثل اشیر شرح شرجالوا
 اسیر او نام مردے سمار بالکسر بیخ و بند آہن
 سمیرتہ نوعی از کشتیہا -
 سمیر - اسمہ ار - سخت و صلب شدن خار
 و تار یکی یقال اسمہ الشوک ای بیس و صلب و
 اسمہ الظلام اشتمتہ و اسمہ الرجل فی القتال
 سمیرتہ نیزہ میان دست و یقال ہو منسوب
 بر جل اسمہ سمیر -
 سمیر در غلام سمیر در - کودک فرہ -
 سمر - سمر - بالفم و تشدید الو او خفتان
 از دوال یافته سمر بالکسر گریہ -
 سمر - شمار - بکسرتین آنکہ خورق را بنا کردہ
 نزدیک کوفہ از حجت نعمان بن امر القیس حجتان
 تمام شدہ اور از بالای کوشک انداختن بلاک
 کرد تا مثل آن کسے دیگر را بر نیار و و این مثل
 شد در عرب یقال جزا سمر -
 سور - سور - بالفم بارہ شہر اسوار سیران ج

لہ فی بحر الجوامہ سمر اولیہ و ربورہ موالکرات فقیہ ہائیر ۱۲۴۴ ترا گند نوعی از جامہ کبر و در جنگ پوشندہ ۱۲۴۵ معرب خورد و کن نماز مست عظیم اتان ۱۲۴۶ حصار بے شہر نیاد ۱۲

در برده از با جمع سوره یعنی سوره های قرآن مثل بشیرة و غیره
 عن الشرف المنزه الاقوال المناجحة شعرا الم تر ان الله اعطانا
 سوره قمری کل ملک و نهایتند بربدیر بشرف فاد منزلت
 سور بفتح الوسطج و بجمع علی سورات بسکون الواو
 و حرکتها ایضا سوری مثل بشری نام موضع در
 عراق سوار بالکسر یا سوره ج اساوره بجمع
 و قرئی قلوا لا انقی علیه اساوره من ذهب و قد
 یکون جمع اساور من قوله تعالی یجلون فیها من
 اساور من ذهب قال ابو عمر و واحدها اسوار
 تسویر یا به بردست نهادن دیگر بر اسوار بردست
 نهادن و بر دیوار آمدن قوله تعالی اذ تسودوا المخراب
 ای تسلفه سورا بضم سو و در ضمین بر بستن جمع
 تاض ۲۲ يقال سار الیه سوره بالفتح تیزه و
 جستن شراب سوی دماغ و تیزی تپ چشم سلطان
 ستوار عبده که سواره بر یکدیگر جستن سوار بالضم
 و الکسر واحد من اساوره الفرس قال ابو عیینة
 الفرسان و الهام عوض عن الیاء و اصله سادیر و
 كذلك الزيادة اصله زنادیق و اساوره ایضا
 قومی از بجم که در بصره ساکن شدند چون حاره بگوفه
 سهر سهر بفتحین بیداری و بیدار بودن
 (مع ک افت ۴) اسهار بیدار داشتن سهره مرد
 نیک بیدار ساهور سایه زمین ساهره روس
 زمین و منه قوله تعالی فاذا هم بالساهره اسهار
 دورگ در زمینی ستور

روش و خوار بار استیاد خوار بار داشتن کلا تیار
 مسایرة برابر می رفتن سیره ای جاره قسایرة
 بینها سیره یوم تیسیر از شهر برکن کردن سیره
 من بلده ای اخریه و اجلاه و جل از پشت ستور
 بر گرفتن سیر جامه یا خطها سیره قافله البوسایرة
 مردی سیرا بالکسر و المد و فتح ۲ جامه یا خطهای
 زر و سائر الناس جمعهم و سار الشیء نفع فی ساره
 و فی المثل اسائر الیوم و قد زال الظهیر یعنی هنوز
 امیدواری از روز نماز پیشین گذشت و این را
 در نو میدی استعمال کنند

سبادرة - بیکارن و دوست دارندگان
 یازی و بطالت -

سبعرة - سبچار فراوانی شادمانی شتراده
 که در هنگام سستی سر را بلند کند و دم را بچکاند

سبعطری - مقصوده بسیار دراز -
 اسخطر الرجل کشیدفاوید و پناودر از گشت
 و بیرون افتاد -

سینسیر بالکسر نوعی از ریحان که آنرا نام گویند
سجیر - سجیره - چاه فراوان آب و بار سبچار
 آب فراوان شعور سبچار نریخ از زان سبچار طعام
 ما یخرج منه من زوان و نحوه یعنی دانه های که
 غیر جنس گندم ازان بر آید
سعیر گاه هست معون سعیری مرد چالاک جوانمرد و
 دلیر و بالصاد اعلی و لقب یوسف بن یعقوب النخیری
سغیر - نفی کردن از (مع بفتحها)
سغیر - کجغیر الصغار لا و احد له يقال ذر سغیرا -
سقطری - کز بر جی مرد زیرک و انا سقطار و
 سقطری بضم السین و القاف مدوده و مقصوده
 مثله اسقطری جزیره بحر الهند علی یسار اجالته

من بلاد الزنج و العاتمة تقول سقوط و سبچار
 الصبر و دم الاخون -
سقطری - در از از فردم و شتران سقطری
 مثله و در فک سخت گیر
اسکندر - بن فیلقوس و تفتح الهزله پادشاهیکه
 دارا را کشت و مالک بلاد گشت و الاسکندر
 ستمه عشره منسوبه الیه منها بلد ببلاد الهند و بلد
 بارض بابل و بلد بشاطی النهر الاظم و بلد بصره
 و بلد بصره و اسم مدینت بلخ و الثغر الاظم ببلاد مصر و قریه
 بین حماة و حلب قریه علی دجله قرب واسط
 منها الادیب احمد بن الحارث بن بشر و قریه بین بکته
 و المدینة و بلد فی حجازی الانهار بالهند و حرس
سبحر اللب - بسیار کجمنت اب با شیر
سماویر - ضعف بینایی یا چیزی که نمودار شود
 مردم را بسبب ضعف بینایی از سکر و شکی که بسبب
 دوران سر حاصل آید و شکی و نام زنی و قد اسمد
 بصره طریق سمد که راه راست دراز و کلام سمد استوار
 و السمدور بالضم الملك کانه لان الالبصار تسمد
 عن النظر الیه و تجرد غشاده العین لیسمنه السمد
سمسار - بالکسر شخصی که در میان باج و شتری
 باشد و بدلال شهرت دارد و ساسره ج و مالک
 و نگهبان چیزه و سیاهی در میان دو دوست
سمسار الارض داننده آن سمساره مؤنثه
 و المصدر سمسرة -
سمسقر من الایام کقشع سخت گرم -
سینر - کجغیر نیک داننده چیز و السیر الالبواشیه
 صابنی و والیه شام الیه ستوائی سینسری اس سب
سجاری - بالکسر شهره معروفه به مسافت
 ستمه روز از موصل دوسه به مصر -

سقطری
 اسکندر
 سبادرة
 سبعرة
 سماویر
 سبطری
 اسخطر
 سینسیر
 سهر
 سغیر
 سقطری
 سچار

سندرة
شجر
شجر

سندرة - شتابی و نوعی از چانه بزرگ و درختی که ازان کمان و تیر سازند و زنی بود که گندم و میوه و نخت با بری میانه سندن می دیر و سخت در آن و اسد و پیکان سید و نام شاعری و پیانه کلان و شخص بزرگ چشم و بهتر و بدتر من الافیاد و نوعی از پرندة و سنان کبود و مرد شتابی و کمان استوارزه -

شدر

سند - نور پیکر السین و فتح الال والنون و ضم الهمزة فرتیان بمصر کما جا بالشرقیة -

سند

سقطار - بنی سقطار -

سقطار

سنقر - کفنفذ الاثقر تسطن بدمشق معبد الله ابن فتوح بن سنقر محدث و ابو عبد الله محمد بن طيبة السنقری العمونی مولی الامیر علی بن سنقر سمع ابن روزبه و سنقر الزینی رویا عن اصحابه -

سنقر

سنهور - بالفصح بلدتان بمصر احدیها بالبیطرة والآخر بالغریتة و اما التي بالصعيد فبالشین المعجمه -

سنهور شمر

سهبرة - یکے از آنها ہے چاه -

سهبرة

سجمر - دوید و دیدن ترسناک -

سجمر

بلد سهدر - و سهدر کے بعد -

سهدر

فصل الشين

شیر - شیر - بالکسر یک بدست اشباح شیر بالفصح مصدر مند جمع ف اص ۲ و ک ۲ و به کرا و ان کشین بخت کشی را و مال به کس دادن و شمشیر دادن قال ابن السکیت مصدره بالسنکین الا ان الجمع ترک فقال (ع) احمد مدانی عطی الشیر اوردی البحر کانه قال عطی العظيمة و عطيت المرأة شیر یا امی حق الفصح شیر فختین عطية شاعر و ادون تشابه نزدیک شدن دو گروه در حرب یا یکدیگر گویی

شیر

میان ایشان اندازہ شیری نامده است شهور بالفصح والتشديد مثل نور بوق معرب -

شتر - شتر - بر کشتکی بام شتر يقال شتر فلان مجبول و شتر ايضا معلوما - اشتران مالک شتر و پسر او اشتر متعدد في الشتر لازم فيه - تشیر عیب کردن و تنقیص کردن کسی را شتره پاره کردن جابه بر خود شترانگشتان و گوشواره واحد شتره بضم تین ذوشتر نام ملکه از ملوک بمن معناه ذوالقفا

شجر - شجر - بالتحريك درخت شجرة کی و سر ساق دار و انبات و او شجر و ارض شجرة و شجره درخت واحد الشجر از شجرة و لم یات من الجمع علی هذا المثل الا حرف لیسرة شجرة و شجره و قصبة و قصبار و طرفة و طرفاء و حلقه و حلقاء قال الکسمر واحد الحلقاء حلقه بکسر اللام مخالفة لاختواتها و قال سیبویه شجر واحد و جمع و کذا تک القصبار و الطرفاء و الحلقاء شجرة درختان و هذه الارض اشجر من هذه امی اکثر شجر امنما مشجور بالکسر سبایه کاز شجر کثر بها شجر بالفصح کذا تک واحد شجر بالکسر شجره انشا فدرنگ دو سنج پایه تخت و جوب چاه و دریاخ اشتر شجر مردم و اشتر بیگانه و تیر قلح بیگانه در آورده شجر بالسکون شکاف دهن و هو ما بین اللبیین و باز گردانیدن يقال ما شجرک عنده امی ما صرکک عنده و قد شجره یعنی الشواجر امی صرکک

شهر - شهر - بدی لقیض خیر و بدی قال هو شهر و شهر و هم اشرا و اشرا و بدتر يقال نسلان شرا الناس و لا يقال اشرا الناس الا فی لغة روية و منها قول امرأة اعیزک بالشر من نفس حری و عین شری بالفصح مثل اصغر و صغری امی عین خبیثه و بد شدن شرا شراة شرا بالکسر يقال شرت یا رجل و شرت بالفصح و الکسر و کسرون جامه به آفتاب و پیر و گوشت تا خشک شود و جمع ف اص ۲ و کذا تک شرت الملح اشره شرا -

اشراة انچه برومی پس گفته پیر یا گوشت گوشت پاره قدید اشرا بریح - شرة بالکسر حرص شرة الشبای امی نشاطه شراة شرة بالفصح پاره آتش که بجبهه شرا شریح - شران لگس ریزه که در شبانگاه پیدا آید شرا بالفصح عیب يقال ما قلت ذاک لشرا امی لعیبک شرا بالکسر سخت بد شرا آفتاب نهادن

از اندیش شجر جامه منقش بشاخ و برگ و بزبان شجره شجره بالفصح و الکسر مثل میان عمان عدل شجره - شجره - بانگ کردن خراز بینی (جمع ن) اک من شجره بالکسر نام مردی -

شدر - شدر - زرساده شدره پاره از وی و مر و اید ریزه و لقال تفرقوا شدر فخر فخرتین و کسر الاول - تشدر دامن بیان پامی گرفتن مردم و دم در گرفتن سگ و آاده شدن جنگ را و اسپ را ادریس بر نشستن بیم کردن يقال تشدر القوم فی الحرب امی تظا و لو اقول سلیمان بن مرد بلخی عن امیر المؤمنین ذر و لمن قول تشدر لی بمن شتم و ايجاد شرت الیه جواد قال ابو عبیدة است اشک فیها بالذال و قال بعضهم تشدر بالذال اذ اشد و جاد معرب -

شمر - شمر - بدی لقیض خیر و بدی قال هو شهر و شهر و هم اشرا و اشرا و بدتر يقال نسلان شرا الناس و لا يقال اشرا الناس الا فی لغة روية و منها قول امرأة اعیزک بالشر من نفس حری و عین شری بالفصح مثل اصغر و صغری امی عین خبیثه و بد شدن شرا شراة شرا بالکسر يقال شرت یا رجل و شرت بالفصح و الکسر و کسرون جامه به آفتاب و پیر و گوشت تا خشک شود و جمع ف اص ۲ و کذا تک شرت الملح اشره شرا -

اشراة انچه برومی پس گفته پیر یا گوشت گوشت پاره قدید اشرا بریح - شرة بالکسر حرص شرة الشبای امی نشاطه شراة شرة بالفصح پاره آتش که بجبهه شرا شریح - شران لگس ریزه که در شبانگاه پیدا آید شرا بالفصح عیب يقال ما قلت ذاک لشرا امی لعیبک شرا بالکسر سخت بد شرا آفتاب نهادن

سه جنون یعنی بک چشم بندی بیونامه سه مترس و آن چوب گنده که پس در خند تار، بالمشهور سه ساد ه صد منقش ۱۲

چیز را تا خشک شود مشاخره خصوصت کردن با هم
 اشرا میدی منسوب کردن و پیدا کردن شعر شرف
 کفایتدن و پاره کردن خوب و جز آن شعرا شعر
 بریان خون چکان شررا شرکه نه واحد باشه شرف
 یقال القی علیه شررا شرفه امی نفسیه حرصا حیرت شر
 الذنب ذباذبه شر شرکترین و قتیقن کبای قیل للاسی
 با شجره ایست کت الشرف و قلب جشرف و غلام اشرف
 شرف ز شرف بر بدینال چشم نگرستون از غضب اشرف
 یقال نظر ای شرف و فی محله شرف بالتحریک تشا از القوم
 ای نظر بعضی الی بعض شرف او باشکونه تافتن لسان
 یقال جبل مشرف و در خدائر مشرف است چپ و راست
 زدن نیزه و گردانیدن آسبیا بسوی راست
 یقال طمخت بالرحی شرف اذ ادرت یک عن یک
 شرف بالفتح شرفه
 شرف شرف دور او در وقتین و در وقتین چشم
 باز نوگیر (معنی اص ۲) و آردن کرانهای قرح
 ناقه بخت علقه شرف بالکسر آرد کیماسه آن شرف
 بضمین اموره شرف کذا لک قال ابو عبیدة و غیره
 هو طلام شرف ثم شادک اذا طلع قرنا ثم شرف اذا
 قوی و شرف شرفه مونت منه ثم جاع ثم شرفه
 و لایزال یعنی شرفا حقیموت
 شرف شرف سوی یقال قصدت شرفه آنخوه
 و منه قوله تعالی فوک و جک شرف المسجد الحرام نمیه
 نیز یقال احلب حلبا لک شرفه امی لشفه و در پستان
 پیش یا پس از چهار پستان شرفه کافو اشرف
 و دو شرف دو پستان و ماندن دو و یک و قولم فلان
 حلب الدهر اشرفه اسی ضر و یمن خیر و شر و
 یقال شرف بصره اشرف شرفه کانه منظر ایک لک
 از مشاخره یک نیمه پستان و دو شرف و مال

را بد و نیمه کردن باکس تشطیر کذا لک ناقه مشرف و شرف
 شرفه آنکه یک پستان او در از تر باشد از دیگر
 یا یک از سوی خشک و یک با شیر بود و یقال لک
 فلان شرفه بالکسر یعنی نیمه و نیمه ماده سطر شوخی کردن
 و معنی اص ما شرف شوخ و میبک و شرفه فلان
 اسی ناله و فوسه شرف بضمین اسی بعد شرفا
 با فتح بباک شدن و معنی اص او یضما قدح
 شرف ان امی نصقان شرفه دور و غومت
 شرفه شرفه شرفه شرفه بالکسر فیه یخوامه
 شرفه و یقال شرفه بالکسر فیه یخوامه
 لفته فیه او شرفه
 شرف شرفه سوی واحد شرفه اشعار شوخ
 اشرف بسیار سوی اندام و سوی گرداگرد و ستور
 اشعار عرج و پدر قبیل ازین و نسبت بسوی شعری
 و یقال جاو یک الاشرفون بحدوث یار النسبه
 اشعاره انقه سویاے گرداگرد فرج ناقه شرفه بالکسر
 بالکسر سوی ز پازرن خاصه شعیر جو شعیره یکدازن
 و دنیا لکارد و شرفه جز آن و قربانی حج و انچه
 بروی نشانی باشد از جنت حج و عبادت شعرا
 حج و قیل واحد اشعاره بالکسر شاعر انچه کربا
 کنند و بیج حواس و اشعار الحرام یکی از شاعر
 حج و یکس المیم لفته فیه شاعر بالکسر جامه که برین سایه
 چون پیر امین و از او مانند آن و نشانی اهل حب
 که یکدیگر را بدان شناسند شاعر بالفتح درخت
 ارض کثیره اشعار امین بسیار درخت اشعار خون
 کردن کوبان شرفه بانی یقال اشعار المدی و
 برجای چفسیدن از اندوه یقال اشرف فلان هما
 اسی لزی بکان اشعار من الثیاب باسجد
 شعر بالکسر اشعار حج و دانستن (معنی اص ۲)

یقال شعرت به امی فطنت له و منه قولم لیت شعری
 کاشک و انتمی شاعر شعری و دریا بنده و دانند
 شعرا حج علی غیر قیاس قال الاخفش اشعار شرف
 لابن و نامر اسی صاحب شعری و شرفه الفطنه
 و ما کان شاعر او قد شعیر شعیرا و یقال ما اری
 قصیده اشرفه منهار شاعر شعرفه شرفه شرفه
 بند کردن به شعر با هم و با هم خفتن و یک یک جامه
 شعر چیره شدن به شعر دیگر (معنی اص ۲) یقال
 شاعر شعرفه امی غلبه باشعر و شاعر امی نادیده
 فی شاعر واحد استعاره نمان داشتن برین مدل
 اشعار و بنا لک ساختن کار دریا و آکا یا بندن و
 جامه پوشانیدن و فر و گرفتن عشق کس را به بیاری
 یقال اشرفه شعرا امی در رتبه فدوی و اشرفه الحب
 و اشرفه فلان شرفه امی غشیه به سوی بر آوردن بچه
 در شک و فی الحدیث ذکاة ابخین ذکاة امه اذا شعر
 و هذا القول من انبت الغلام اذا نبت عانته شعری
 بالکسر ستاره روشن که بعد از جوار بر آید شویان
 یکی این ستاره که شعری عبور خوانند زور او دوم شعر
 غمیه اما آنکه در ذریع بر آید شعرا نوسه از شفا لک
 واحد و جمع سوا و یقال للرجل اذا مکلم بما یکر
 علیه جئت به اشعار ذات و بره غور مکش و یقال
 و ایه شعرا و دایمیه دیر الهمر چه از مردم وسیع یار
 شعرا ایضا در ختستان شعرا ان نام کوسه
 بموسل بسیار درخت شعوره بالفم باورنگی هشتا
 حج و ایضا باریجه لا واحد لها من لفظها یقال لعنبا
 اشعار بر و هذا العیب اشعار بر و یقال فسیب لغوی
 اشعار بر اسی تقرقوشویر لقب مردی
 شرف شرف شرف شرف شرف شرف شرف شرف
 بوقت میزین و خالی مانکن شهر از مردم یقال

شرفه

شرفه

شرفه

شرفه

شرفه

سه تریذ یعنی خاندان سوزن و اشال آن ۱۲ طه توئی از گس نیش و از چو در پنور ۱۲ طه شاشیدن و بول کردن هندی موعنا ۱۲

با صبار یا ای بجهما - اصبار الانا و کراهی آبی
 جاسه واحد با صبر یا لضم - و يقال انوهت کانس
 الی اصبار یا واصبارها - الاصحی اذا فقی الرجل شدة
 يقال لقیها باصبار یا یعنی سختی دیدن یا بله های آن صبر
 بالضم یعنی از قبیله غسان و کرانه و سطرسی هر چند درین
 سنگریزه ناک ام صبار یا بفتح و التشدید زمین سنگ
 سوخته و يقال فلان وقع فی ام صبور یعنی امر شدید
 صبارة التشارختی سرمای زمستان صبرة جاش صبارة
 سنگهار صبور خرابن تنها گانه پوست زفته و ساق
 یاریک کرده و مرد و زوی برادر و فرزند و نادران
 حوض و ماشوره که بردان نهند و بدان آب برکشند
 از خور صبار التشارختی های سرمای کسرتین و
 سکون البامع تشدید النون کذک و زوی
 از روزهای عجز و فتح النون ایضا و هو انصح و اص
 صحیح - صحرا - بالفتح محدود و داشت و کشادگی
 و بی غیر مصر و فتح و ان لم تکن صفة للتأیث و لزوم
 حرث التأیث که کذک فی بقری تقول صحرا
 و استع و لا تقول صحراة فتدخل تأیثا علی تأیث
 صحاری بفتح الرار و کسر الباء - صحراة کذک
 و همچنین بر فعل محدود که مؤنث افعال نباشد چون
 عذراء و خیرار و ور قار که نام مرد است جمع دی
 بروزن فعالی بفتح و کسر لام و فعلاوات آید و بی
 فی الاصل صحاری بالتشدید لکن اذا جمعت صحرا
 ادخلت بین الحار و الرار الف و کسرت الرار کما
 یکسر بعد الالف فی الجمع کما جعفر و غیرهما
 فتقلب الالف الاو لالتی بعد الرار یا
 لکسرة التی قبلها و تقلب الالف الثانية لالتی
 للتأیث ایضا یا قد غم ثم حذفوا الی الاو لالتی
 و ابدلوا الثانية بالالف لزم منه فتح الرار ضرورة

ص
صح
صدر

ابدال الیاء بالالف لتسلم الالف من السخز
 عند التنوین و باز بعضی یای دوم را حذف کنند
 و رار را همچنان مکسور مانند صحاری مانند در حالت
 رفعی و جبری با تنوین را گویند بده صحار و مرث صحار
 مثل جوار - اصهار صحرا بیرون شدن صحرة بالضم
 کشادگی زمین میان سنگستان صحرج - و سخی
 میانه سر يقال حماد صحرا و امان صحرا - صحیر برآمدن
 نبات و يقال لقیته صحرة بجره دیم او را بحجاب و
 کشاده مصاحرا کما آشکارا حرب که بفریب صحرة
 طعنا میگردد شیر و آرد سازند و منه حوت اللبن اصحوه
 (مع بفتحها) قال ابو الفوت هی الصخرة بانحاء المقول
 صحار بالضم شهره برب عمان و نام مردی
 و فی المثل الی ذنب الازنب صحوی اسم امراه
 عوفت علی الاحسان
 صحیح - صحیح - بالفتح و بفتحین ایضا سنگ بزرگ
 صحرج - صحرة یک صحرج عمر و نام برادر خنساء
 صاخرة اب جامه سفالین -
 صدر - صدر - سینه صد و ج - و هوند کردن
 قال الاعشى (ح) کما شرفت صدرا القنائة من اللهم
 فانشه علی المعنی لان صدر القنائة من القنائة و
 هذا القولم ذهب بعض اصابعه لانهم یوثون الاسم
 المضان الی المؤنث و اول هر چیز و پیشگاه
 و گروهی از هر چیز و طرف باریک تیر و بازگشت
 بازگشتن (مع فاض ۲) يقال صدر عینه صدرة
 بالضم سر سینه و شام کچه مصدر و سینه در دمنده
 طریق صادر راه بازگشت از آب صدر بالکسر
 پیوسته و درغ که بر سینه آستر نهند بحیث نشان و
 پیش بندستور و فی المثل کل ذات صدر خالته
 من حق الرجل ان یعار علی کل امراه صدر ففتحتین

بازگشت آب و حج و فی المثل تکت علی شمال لیلته
 یعنی عین صدر الناس من جمع اصدار بازگردانیدن
 مصدر جاسه بازگشت اسمی که صفات افعال
 ابداز و سه مصادر یح مصادرة خون کسی را
 بمال افروختن يقال صادره علی کذا -
 تصدیق در گذشتن اسپ بدیدن از اسپان
 دیگر و صدر نامه نوشتن و در پیشگاه نشانیدن صدره
 فی المجلس فصدر و پیش بندستور بستن مصدر
 مردخت سینه و شیر -
 صر - صرقة - بانگ و فریاد و جماعت مردم و
 سختی اندوه و گما صر آری بالکسر جایهای بلند و نام
 کوچی و بند پستان شتر صرة بالضم همیان صر بستن
 صرة و گوش راست گردن اسپ و بستن سر پستان
 ناقه (مع فاض ۲) حافر مصر و رستم تنگ کرد سر بالکسر
 سرما که کشت و نبات را بسوزد و صرورة آنکه حج
 نکرده باشد و گردن نکرده و نکر و مؤنث یکسان
 يقال بطل صرورة و امراه صرورة و الصرورة فی
 شعر النابغة الذی لم یأت النساء کانه صر علی ترکیب
 و فی الحدیث لا صرورة فی الاسلام - صرورة صرارة
 ضروری آنکه حج نکرده است ضروری کشتی بان صرارة
 مثال قاضی شله صرارة حاجت و تشنگی يقال
 تصعب اصحار صرارة اذا شرب المار فذهب عطشه صرارة
 ح - عن ابی عمرو و عیب ذک علی و قبل صرارة
 ح صرورة لا صرارة و جمعا صوار - مصارة اگر اه
 کردن کسی را بر چیزی صرار الیل ملخ سبیا که
 شب بانگ کند و بعضی سیمیه الصدی و هذا طائر الیل
 ایضا - صریر بانگ کردن قلم و در ملخ لیت ال
 صریر بحدب و صریر الاخطب قدر و انی صوت بحدب
 المد و فی صوت الاخطب التزیج فکوه علی ذک و

سورۃ قصوری و طعنۃ قصورای مال الی السقوط
 رجل صیر شیرازی حسن الصورة و الشارة قصا و یر
 صور تہامی بر این گفتن از چوب گل و جز آن صور کث
 کردن میل دادن چیز بر او روی را چستی گردانیدن
 و بریدن و جدا کردن (جمع فاض ۲۰ ک ۲) قوله
 تعالی فخذ اربعة من الطیر فصر من ایکت و سومی
 بکسر الصاد و یقال مرالی و صر و جبک الی اے
 اقبل علی و صر تہامی قطعہ و فصلتہ من قال ہذا
 جعل فی الآتۃ تقدیما و تاخیرا کا ذ قال فخذ ایک
 اربعة من الطیر فصر من و یقال عصفور صوار للذ
 یحب اذ ادعی -
 صهر - صهر - بالکسر صہرۃ مثل صہار الہن
 زن چنانکہ اجار اہل بیت مرد و از ہر دو جهت
 صہر نیز گویند مصاہرۃ و ابا د خسر کردن یقال
 صاہر الیہ - اصہار پوستن بچر میت یا بامادی
 یا بسبب یقال فلان اصہر فلان - صہر کہ اخشن
 چیز (مع بفتحہا) صہر کہ اختہ اصہار کہ اختہ
 شدن لازم فیہ اصہار کہ اک صہارۃ بالضم
 چریش و چرڈہ یقال باہ صہارۃ ای شحم صہرے
 بالکسر و صہر ج حوض و معاکے آب -
 صیر - صیر - صیرورۃ - کشتن و میل دادن
 صارہ بصورہ و بصیرہ لغت فیہ اے قطعہ و مال
 و قد صیر بازگشت و ہوشاڈ و القیاس مصار
 مثل معاش قولہ تعالی والی المصیر تقیر گردانیدن
 صیرور الامر بالتشدید آخر و بازگشت کار مالہ صیرور
 ای رائے و عقل - صیر الامر بالکسر با بیان و
 بازگشت کار صیر ایضا ما بیانہ و ہونوع من الطعام
 و شکاف درونی احدیث من نظر من صیر باب
 نفقت عینہ فی ہر صیرہ خطیرہ گویند و گاڈ

صنور
 صمطر
 صمتر
 ضبط
 ضمجر
 صمقہ
 صعمور
 صمقر
 صہر - صہر
 صلور
 صمقر
 صمقر
 صمیر
 صنافر
 ضمیر

صیرج مثل سیرۃ و سیر
 صمور - کجھرموضع صوار بالضم موضع برینہ
 صمطر بالفتح و بفتحین سطر و تصیطر پروان و معنی
 تسیطر صمطار بالضم می صمطر بفتحین گویند کیسالیہ
 صمقر - سقر از افش فی موضع طرد الوام صمقر
 چریدکت بصقر صمقر الشی زنیہ صمقر و شواریہای
 سخت صمقر ابو صمقرہ ر جلان صمقری بیباک
 و جوانمرد و دلیر -
 صمقر - کبرقع تخم ہای -
 صعمور - بالضم و لاک یا دلوان عصمو شدہ -
 صمقر - بالضم آب سرد و آب تلخ سطر و آب
 مزہ بر گشتہ صمقرۃ باک بر زن بگوش دیگرے
 و اصقر اجراد اصابۃ الشمس فذہب صمقر
 کجھر حل قروت او پارہ از شلم -
 صلور - کسور مار ہای -
 صمقرہ اللبن و اصمقرۃ شدت موافقہ امقرت الشمس
 روشن شد آفتاب یوم صمقر کقشر و زرگرم -
 صمقر - کجھر حل و حصر و علا بطو و علیط شتر و فلک
 و مردگان دور از و کز بر ج خراست خشک و
 کجھر حل مرد گول -
 صمقر - کجھر حل بدخلق -
 صمقر - بالضم خالص از ہر چیز و ولد صمقرۃ
 کودکے کہ پدرش معلوم نباشد و اصمقرۃ اللہ تقا
 بصمقرۃ ای منقطع الارض بانحافق

فصل المضاد

ضمیر - ضمیر - چار مغز و انار دشتی و گروہ غازیان
 و گرد آوردن اسپ تو احم را تا بجد و بر ہر نشان
 سنگ جز آن یقال ضمیر علیہ الصحرای لغتہ و جمع

فک اک (م) ضبارۃ بالفتح نام مرد و فلان ذو ضبارۃ
 استوار خلق است ناقد مضبۃ استوار سبکل
 فرس ضمیر بکسرتین و تشدید الزار شمال طراسپ
 جندہ اضبارۃ پشتوارہ کتاب و کاغذ و جز آن
 یقال جاء فلان باضبارۃ من کتب اضبارج
 ضمیر ایضا پشتوارہ کردن کتاب را
 ضبط - ضبط - بالکسر سخت -
 ضمیر - ضمیر - بفتحین تفنگی و بقراری کردن از غم
 و بانگ کردن و طپیدن شتر (جمع ک ات ۲) ضمیر
 بکسر الوصل لغت منہ ضمیر بالفتح مثلہ اضبار متعینہ
 مضب لغت منہ قوم مضاجر و مضاجر -
 ضمیر - ضمیر - گزند رسانیدن خلاف الفع (جمع و
 اص ۲) مضارۃ کذاک - ضمیر بفتحین گزند ضارۃ
 گوشت پستان یقال ضارۃ شکر لی اے ملاے
 من اللبن و مال بسیار و گوشت بن انگشت زر
 و بناج مضر بیان کار و آنک بسیار مال در آیدش
 ہر روز مضرتین دو سنگ آسیا ہر بالضم و الکسرتین
 خواستین بر زن پیشین ضمیر بالضم سختی و گزند و لاخر
 و بد حالی با سار و ضار سختی موشان لاند کہ لہا قال الفراء
 یوجعا علی ابوس اضراکما جمع الضار یعنی النعمۃ علی نعم
 لجازہ مضرة خلاف منفعۃ ضار مضارۃ گزند رسانیدن
 یکدیگر را مکان و وضو جگنگ لاضر علیک لاضارۃ
 و لا تضرۃ تنگی نیست بر تو بر حل ذو ضار و ذہ و ضرورۃ
 ای ذو حاجۃ اضطر از سہارہ کردن کسی را یقال اضطر
 فلان الی کذا الخ الیہ استغفل جمولا ضمیر بنا بیا و کر اند
 وادی و نفس و باقی و تن و ضمیر یقال اند لذو ضمیر
 علی الشی اذا کان ذا ضمیر علیہ و تقاساۃ کہ دستور
 صبور ساکن و رشک یقال ما شد ضمیرہ علیما
 ای غیریتہ و الضرار المہاجج - اضرار گزند رسانیدن

طفر طيندر
طفر طياشير

طفر - طفرة طفور جستن (مع ف اک ۲)
 طفر - طفور - جستن (مع ف اک ۲) طاف بفتح الراء
 كسر يا غير مصروف جاي بلند يقال انصب عليه
 من طاف شمال طعام بالكسر عن الاصمعي وبالفصح والاسم
 عن الكسائي طفر بالكسر جامة كنه الطارح يطفر بالكسر
 تشبه باطوارم طوارميرج - مطرات كنانان بلاك
 كنه مطورة نهان خانه كدر وى طعام نمنظر
 بر كردن مطوره از طعام طامر كيك طامر بن طامر
 نسي را گویند كه ندانند كه او كيست فرس طفر بگستن
 اسب ماده جستن و در چيده و گرد اندام -
 طفر - طنبور - بالضم غنبار بالكسر نوسه
 از رود جاها معرب -
 طور - طور - يكبار و نرديك شدن به چيزى
 يقال طار به اى قرب منه (مع ف اض ۲) الطوار
 بارها قوله تعالى خلقكم اطوارا قال الاخفش اى
 طورا لطفة و طورا علقه و طورا مضمة - طوار الदार
 بالفتح فراخها و در ازى سراى و عدا طوره اى
 جاوز حده و بلغ فلان فى العلم الطور ي اى صديقه
 و آخره و كان ابو زيد يقوله بكسر الراء اسكنغ اقصاه
 طور بالضم تام كوى طورى طورانى مردم و مرغ و كوتو
 وحشى و يقال باها طورى اسه احد -
 طهر - طهر - بالضم ياكى از حوض و جزآن طهارة
 بالفتح ياكى شدن (مع ف اض ۲) و طهرا طهير متعود
 منه طهر لازم منه يقال طهر به و ثياب طهارى
 جمع على غير قياس - امرأة طاهر من الحيض طاهرة
 من النجاسة و العيوب - طهور بالفتح ابدنى و با
 كنده مطهرة بالفتح و الكسرة الفتح اعلى ابدست شان
 مطاهر - يقال السواك مطهرة للفم يعنى طهارة
 طير - طائر - پرندة و كردار طير مثل حباب

الطير جبارة
طير تدار
طير

طير طيسر
الطير
طور طفر

الطير

الطير
طير
طير

طورى طير
طير
طير

طير
طير

طير
طير

و صحب قوله تعالى الزمان طائره فى عنقه اى عمله
 و الصفا قال و منه قولهم لا طير الا طير المشهور اطياد
 جمع اجمع مثل فرخ و فروخ و افرخ و قد تقع الطير
 على الواحد كقوله تعالى فيكون طيرا باذن الله
 قال ابن السكيت يقال طائر الله لا طائر ك و
 لا تقل طيرا الله - ارض مطارة كثيرة الطير و المطارة
 كوى بى مطارة چاه فراخ دهن طيران بالتحريك
 و طيرة بريدن (مع ف اك ۲) اطارة تطير مطارة
 يرانيدن و فى المثل بى شى لا يطير غرابه يضرب
 فى الخشب و كثرة الخير يقال فى فلان - طيرة و
 طيرة اى طيش و نفة - تطاير برانگنده شدن
 و در از شدن و فى الحديث خذنا تطايرين شوكر
 استطارة الفجر برانگنده شدن صبح و استطير الشى
 اى طير - تطير قال كرتن يقال طير منه و به طيرة
 بالكسر و فتح قال بدوى الحديث انه كان يحب
 الفال و يكره الطيرة - و قوله تعالى قالوا طيرنا
 يك اصله تطيرنا فادخمت التاء فى الطاء
 فاجتبت الالف ليصح الابدان بهما - مطير
 چوب تر منقلب مطيرى -

ما بالدار طورى - بالضم و الهزاسه احد -
 طير - بر جست و پنهان شد طير حصان الفرس
 جبار اسب بر ماده طير بالكسرتون گوشك طبار
 كرامان درختى است مانند درخت الخير طيرة بفتح
 قصيه اردن و النسبة طيرانى و منها السحابة و انقا
 سليمان بن احمد و دى بواسط و النسبة طيرى
 و طير ك فى الكاف - طابران كى از دوشه طوس
 و طيران شهرى بر سر حد قوس طيرستان شهرى
 فرخ نبات طبار بفتح الراء و كسر بالده و اى طير
 سركاب در هم شاميه -

طشير - كسفر بل بى يقال بيم طشير كسفر
 طياشير - دوار يكون فى جوت القنا الهندى
 اوهور مادا هولها و فلو سه التى فى جوت
 قصبة مستديرة كالدرهم و انما يوجد بها فيما احرق
 منه بنفسه لا تحاك بعضه ببعض و قد يغش بعظام
 رؤس الفئان المحرقة -
 الطير جبارة - شبه كاس يشرب فيه -
 طير تدار - كز عفوان خنوركه آب كم كيزد -
 طير - بالفتح دور كردن بهشت (مع ف اض ۲)
 و لغتتدين خانه تابستانه معرب تزد -
 طيسر - بحرف آب فراوان طيسل شده -
 الطير كج (مع بفتحها) و اجبار القاضى الرجل على الحكم
 طفر عليهم سبخت (مع بفتحها) طفر كسر و پرندة است
 معروف طفران ج -
 الطير - كاشع شرب حتى استلا طار كعلا بط كلان
 چون طير مشك مطهر آوند تير -
 الطير - اخير طير كلان مشك طار شستر -
 طير چوب را خورد و بديك گران شدن و قد طير قاسم

فصل الطائر

طير - طير - بالكسرة طوار طور اطارج - مطاورة
 دايه كرتن اطار كدك - طار بالفتح دايه كرتن شتر
 بچه را و دايكى كردن و مهران شدن (مع ف ا
 ك ۲) يقال طارت الناقة اى عطفها على ولد
 غير يافى مطاورة و طارت اى عطفها على البوفى
 طوار على فحول اى عطفون متعده لازم - طوار ديك پايم
 طار بالكسرة بى ماده شتر جستن فنامه و آن
 خرقة است بخت اين كار تا بوى بچه ديگر رانند
 طير - طير - سنگ تيز طار بالكسرة طاران ج مثل
 رطب و رطاب و مرد و مردان - مطرة بفتح الميم و انطا

ه فيه لسان بقدر به يقال فى الهند سوادى ۱۲ اى شه و گران سه و به شهرى بخت ۱۱

زمین بسیار سنگ نظر بر زمین درشت اطرافه
 بالکسر نظران بالضم ج
 ظفر - ظفر بالضم ناخن اطفاظ انظفواظ فیرج و
 نونک کمان بر ترا سو قار و ناخنه چشم الكفر و از ناخن
 کلیل الظفر و دست اطفاظ کنهای بزرگ ستارگان
 خرد ظفره بفتحین ناخنه ظفر بالضم یک زمین هموار
 علف ناک و ناخنه شدن در چشم (صح ک افت ۲) و
 پیر و شدن يقال منه ظفره و ظفره فهو ظفر و ظفر علیه
 عند الاخفش یعنی ظفره و ما ظفر تک عینی منذر زمان
 ای بارانک - و اظفر الرجل اسه اعلق ظفره و هو
 اقل فادغم و اظفر ایضا بضم ظفر - اطفاظ تظفیر
 پیروزی دادن رحل مظفر صاحب دولت فی السحاب
 تظفیر ایضا ناخن فروردین بجزیره و اندازة ناخن
 بر آمدن نبات اطفاظ مثل قطام شهری بین يقال
 من دخل ظفار حمس عود ظفاری منسوب الیه
 ظفر - ظفر پشت دستوران بر شست
 و جانب کوتاهی موی از بر مرغ و راه دشت يقال
 لا تجمل حاجته بظفر یعنی فراموش کن و يقال بنو
 فلان مظفرون خداوندان ستور بر شست اند
 اقران الظفر از پس پشت آیدگان در حرب نزل
 بین ظفریم و ظفر نیم فرود آمد پس پشت ایشان
 و لغتیه بین الظفرین و الظفرین ای فی ایوبین
 او الایام ظفر بالضم پس از زوال صلوة الظفر نماز
 پیشین ظفره که نگاه ظفریم پشت و یاری که قوله
 تعالی و الملائکه بعد ذلک ظفریم و انما لهم بعد لان فیلاد
 فغولاقه استوی فیها المذکر و المؤنث و اجمع کما فی
 قوله تعالی انار رسول رب العالمین بوعیر ظفر و ناخن
 ظفره قوی پشت بعیر ظفری بالکسر استراده بخت
 حاجت جمعه ظفرای غیر مصروف لان یار النسبه

ثابت فی الواحد ظفری بالکسر پس پشت انداخته و
 فراموش و منه قوله تعالی و اتخذ توده دراز کم ظفر یا
 و فلان ظفره علی هذا یعنی او یاری گرسن است و
 انا ظفر تک - ظاهر سیل ظاهره چشم بیرون روده
 و مثل که آب او به نیم روز خورد و يقال اظفاظ عینک
 عاره ای نرال - ظواهر الارض نباتهای زمین بلند یا
 تریش الظواهر آنها که بظاهر مکه فرود آمدنی ظفره
 بفتحین رخت خانه و قوم خانه ظفر در پشت ریح ک
 ت ان ظفر بکسر الوصل لغت منه - ظهور بالضم پیدا
 شدن و پیره شدن يقال ظفر علیه ای غلب علیه
 و پیام بر آمدن اظهار پیدا کردن و جیره گردانیدن
 و بوقت نماز پیشین رفتن مظاهرة یا زنده سے
 کردن ظواهر بارند شدن با هم استظهار یا رسه
 خواستن و قوی پشت شدن يقال استظفر به
 قوی و یار گرفتن و از بر خواندن ظواهر پشت پشت
 در آوردن ظهران بالضم جانب کوتاهی موی از
 پر مرغ بطنان جانب دراز موی و يقال ریش
 سهمک بظهران و لا ترشه بطنان الواحد ظفر و یلین
 مثل عبده و عبدان قال ابو عبیده فی ریش السهام
 اظهار بالضم ظهارة بالکسر ابره جامه مظاهرة و ظاه
 مرد مرزن خود را انت علی کظفرای گفتن یعنی حرام
 تظفره کذا ک قوله تعالی الذین یظاهرون من
 نسائهم - مظفر مرقومی پشت مظفر نام هر دو در وقت
 ظفره آید و باختصیف کذا ک -

فصل العین

عجبر - عجبره - بالکسر ندیمه بالفتح الحک باریدن
 (صح ک افت ۲) يقال عجر الرجل فهو عابر و عجران
 و هی عبری و عابر ایضا - عجر بفتحین گرسه چشم و

بالضم مثله عجر النهر بالفتح و الضم کرانه و جمل عجر سمار
 بالضم و الکسر شتر که پوسته در سفر باشد کذا ک جمال
 عجر اسفار استوی فیه الذکر و الاشیء و الحج عجر بالضم
 بسیار از هر چه عجر عجر ایچاز سدر بر آید بر بهای حوی
 و بلند شود عجر عجر ایچاز سدر بر آید بر بهای حوی
 و بصورت الفتح نام ستاره که بعد از جوزا بر آید به بالکسر
 پل و کشتی و گذرگاه عبور گذشتن از آب ریح و افق
 عابر سبیل راه گذری و عجر القوم ای ما تو عباره بیان
 و تفسیر کردن سخن را و تعبیر کردن خواب را ریح و افق
 ض ۲) قوله تعالی ان کتم لرویا تعبیر و ان سهل فاعل
 باللام کما يقال ان کنت لالمال جامعاً - عجر بالندیشه
 خواندن کتاب را به آواز (صح ک افت ۲) لغته عباره
 اسی جاره - اعبار یکسال فرزند ناگروه ماندن گو سپند
 را شاة معبره لغت منه - غلام معبره خنده ناگروه
 و کذا ک جاریه معبره - سهم معبره تیر یا پر استسته تعبیر
 تفسیر خواب گفتن و سخن از کسی یا از دل خود گفتن
 يقال عبره عنه و یکبار سنجیدن درم بعد از آنکه بفرایق
 سنجیده باشد استخبار خواب گزاردن بر کسی بخت
 تعبیر کردن و سه و اشک باریدن بعبره بوسه
 خوش باز عفران آینه عن الاصمعی و بوی عفران
 تمام عن ابی عبیده و فی الحدیث العجر احد کنان
 تخذ تو تبین شملظها بعبره او عفران ففی الحدیث
 بیان ان العبر غیر العفران -

ظفر

عجبر

عجبر

عجبر

لغ و احد لاصح ۱۲ لغه افزونست عصبانی که از گوشه چشم بر تو می آید ۱۲ لغه تراشیدن و کندن چشم ۱۲

يقال ثوب عبقرى وهو واحد جمع والانشى عبقرية
 يقال ثياب عبقرية وفي الحديث انه كان ليسر على
 عبقرى وهى البسط المصبونة المنقشة ويقال هو
 عبقرى القوم اى مردى قوى وفي الحديث اعقبى
 يفرى فرجى حتى قالوا اظلم عبقرى اى شديد ثم خالطهم
 ان الله تعالى باقاروه فقال عز وجل متكئين
 على رفرت خضر وعبقرى حسان وقرى وعبقرى
 على الجمع وهو خطأ لان المنسوب لا يجمع على سببه عبقره
 وخرشيدن سراب وقوله ابر من عبقر بنهم القات
 مشددة ويقال عبقره بها كلستان جبلتا واحدة مركب
 من عب و هو اسم للبرد بالتحريك وهو عب النعام و
 قرو هو البرد فالعبين مبدلة من اسما و اسما و اسما
 عبهر عبهر - بوسه ان افروز و مرد الكنده گوشت
 امراه عبهره و عبهر ايضا قوس عبهر كمان الكنده قبضه
 عبهر - عبهر - بالكسر اصله فى المشى عادت لاعترا بعبهر
 لمن يبع الى خلق كان تركه و كيا سبه الزادويه وفى المشى
 لا باس للحم ان يتداوى بالشار والعترا ايضا
 العبقرية يعنى كوسپند قربانى جايليت كه در ماه
 رجب كرده عبقر قربانى كردن عبقره و جبیدن
 نيزه و جمع فاك ۲ عبقران بفتح عين لرزيدن نيزه
 عبقره بالكسر درخته خرد و جمیل كه بشك عبقره هود
 و جزآن مجون كرده باشند و خوششان و نيزديكان
 مرد و تيزى دندان و خوب كه بر سائل نيزين و ذوق
 كه بر ياي بروى نهند بوقت زمين كندن
 عبقره عبقره - شكوه غدار شكوه خيدين و جمع فاك
 فاك عبقره عبقره دیده و ر شدن بر چیزی يقال عبقر
 عليه - اعشار اطلاق دادن كسى را و منه قوله تعالى
 و كذلك عبقرنا عليهم - عبقره شكوه خيدين زبان در
 سخن عاقر سخن و چلكه كه ارجمت صيد شير و جز

عجبر

عجبر

عجبر

عذر

عذر

آن كنده و فى المشى وقع فى ما تور مشرو و ما فور مشربانعا
 ايضا فاك او لشده عبقره عبقره بالكسر كزود لا تقل بفتح عين
 لانه ليس فى كذا حم فصيل الا صيد و هو مصنوع معناه
 الصلب الشديد عبقره بفتح مشال غيب نشان
 عبقره بالقلب كذلك يقال ما رايت لهم اثر اول
 عبقره اول عبقره - عشر شهره بشام عشر بشاره
 نام جاي عشره كشت دشتى كه بر باران كازند -
 عبقره عبقره - بالفهم كه خوب و كه رگ و نام مرد
 عبقره بالكسر بست دستار يقال فلان حسن العبقره عبقر
 بفتح عين مغدكى و بيرون آمدكى هر چیز چهل اعبقر
 بزرگ شكه ميان اعبقر چهل اعبقر ضخم و لطيف عبقر
 بكسر ابيحيم و ضمها غلظه عبقر بفتح عين مصدر مناع
 ك ان ۲ عبقر نورد كه فتن شكه از فرسى مجرب بر سر
 انگدنى زنان اعبقر عبقر انگدن بر سر و دستار
 بستن عبقر بكسر الهمزة الوسط دم برداشتن اسب
 در و ويدن و انشاب رفتن اسب و بهمشير كنگ
 كردن بكسبه يقال عبقر عليه بالسيف اى شد عليه و
 كردن تا فتن رعب فاك ۲ عبقران با التحريك
 باز كردن ستر بسوى ديگر بعد از پرشستن رعب
 فاك ۲ يقال عبقر به عبقره كانه از ادبه ان مركب
 و ما فرجه به قبل الالف و الهه و عبقره الزمان فاك ۲
 و طلبها عبقر نامر بار او الزاء المعجمه - ايضا
 عبقره بالفهم غلات مشيشه -
 عذره - عذره - بالفهم و السكون بهانه و معذور
 داشتن عذره بكسر الهمزة و عذرى و عذره بالكسر سم
 فى العذره يعنى بهانه قوله تعالى و لو اتقى معاذيره
 اى دلوجا و ل عنما - اعتذار عذره خواستن باعذر
 شدن با پيدا شدن اشعارت و جزآن و بكارت
 زانك كردن يقال من عذرى من فلان يعنى -

عذر خواه من از فلان و تعال عذرك من فلان يعنى
 بيا كه كسى كه ترا معذور دارد و اورا ملامت كند عذره
 بالفهم در و گلو از غلبه خون و ذلك الموضع ايضا
 يعنى عذره و هو قريب من اللهاة و موسى پشاني
 اسب عذره بفتح الوسط - قال الاصمعي هى اخضله
 من الشعر يعنى توك موسى و قبيله از مين و ستارگان
 ريزه در حجره و دوشيزگى عذره ارد و شيزه عذره بفتح
 و الكسر عذره و اتسج - چنانكه در صحر گفته شد يقال
 هو ابو عذره و ابو عذره تهاى هو الذى اقتضاد و شيزه
 برنده وليست و يقال انت بذي عذره هذا الكلام تو
 بكارت برنده اين سخن نيستى عذره بكسر الهمزة و كاد
 و پليدى مردم و ستور و جزآن عذره بالكسر فسار ستور
 عذره - و خط ريش و نشان فسار بروى ستور عذره
 بفتح فسار نهادن يقال عذرت الفرس بالعدار
 اى شدت عذره - و هو خلع العذار يعنى فسار
 گست و ختنه كردن كودك را و بسيا عجب شدن
 رعب فاك ۲ و عذره بين نه قول ذى الهمزة
 جيلان ستهيلان من الرمل و يقال طر يقال
 اعذار فسار نهادن و ختنه كردن بسيا عجب شدن
 و فى الحديث من يملك الناس حتى يعذروا من
 اى تكثر ذنوبهم و عيوبهم و باجراحت كردن و مبالغت
 كردن در كار و بهلاك نيزديك شدن يقال عذره
 اى ترك به عاذره و هو اثر البحر - و يقال ضرب
 فلان و اعذره اى اشرف به الى الهلاك و سخته
 ختنه و هو فى الاصل مصدر عذره مشله عذره تا
 شدن جاي يقال اعذرت الدر اى كترت فيها
 العذره و باعذر شدن و منه المثل اعذر من اعذره
 و صاحب عذره شدن زن معذره ختنه كرده و در
 گلو عاذر نشان خسته عذره شده در گلو خون

نه گيست كه آنرا باج خردس گویند ۱۴ نه مویه سادگی ۱۵ نه یک دست موی ۱۶ نه چیزیکه از جرم و ختنه بر سر ستور کنند ۱۷

ویقال یقیمت مشرعا وورای شرا - تعذر شواشد
 کار یقال تعذر علیہ بقا و تعذیرہ آلوده شدن عذر
 محبت آوردن و تا پذیر شدن نشان تعذیر تقصیر کردن
 در کار و بعد از آن آلودن کسی را و دروش کردن چشم
 شتر را عاذه و دروش یقال تعذیر عن بصرک بجهت غیر
 ستمه بصری لیتعارف من البناء و الجمع الحوازی و
 قوله تعالی و جاء المعذرون من الاغراب لقران التثنية
 و التثنية فانما اشد و قد یكون مفادا یكون غیر
 حق فانما الحق فهو فی معنی المعذران له عذر و لكن التنا
 قلبت و الالف و غمت فیها و جعلت حرکتها علی قلبها
 که تری بخصمون لفتح الف و یجوز کسر العین لجمع التثنية
 و یجوز ضمها ابتعا لیسیم - و اما الذی لیس بحق فهو المعذر
 امرض و المقصر یقصد بغير عذر - و کان ابن عباس
 یفرأ و جاز المعذرون بالتخفيف من اعذر و یقول
 و انما لکننا نزلت و کان یقول لعن الله المعذرون
 کان الامر عنده ان المعذری بالتشديد المطلق المعذر لفظا
 و لا عذر له و المعذر الذی له عذر و المعذر لفتح الهمزة
 موضع العذارین - عذیر جائسته که مرد ابرار اند
 و ان عذر یقیمتین ح - مثل سریر و سر - عذر و
 یقیمتین و تشدید الواو مرد بد خو و خراف شکم -
 عذر فر - حمل عذافر - بالضم ناقه عذافر شکم
 استوار عذافر ایضا نام مردی و شیر -
 عذر عذر و در گین شدن (مع ف اک) حمل عذر
 عار لغت منه عذر بالضم کیش معروره شتر ان
 کیش ناک عرّه نوعی از جنون و لیشک و سر گین
 گو سفند و شتر مرغ و سر گین انداختن و مع ف اک
 مع ۲) و یقال فلان عرّه و عار و عار و عار و
 بنسب عرّه بالفتح گناه و فلان یعرقومه اس
 بالضم بکروه - استعرا بجهت رسیدن کر عار بالفتح

گیاه خوشبو و واحد با عرّه عوارشل قطام
 کاوی تم و فی اشل بارت عارجلن سے باء ت
 بده سینه عرار و کل نام دو کا و است که یکدیگر اشخ
 ز و عرچندان که هر دو برودند و این شل در میان
 و در حریف برابر گویند عراره بالفتح بدخوسه و نام
 اسپه تم - و حتی و و تری و اصل یقال هوسه
 عراره خیرای فی اصل خیر عراره بالکسر بانگ کردن
 شتر مرغ (مع ف اک) و نام مردی عار راز
 خواب بیدار شدن با بانگ و او از عمر درخت
 سرد و نام جائه عرعه باز بچه کو دکان عر عار بنی
 بر کسره معدول نعره چون قرقار از قرقه یقیمتین
 بدین لفظ کو دکان بانگ کنند و دیگر ان از خانه
 بازی بیدون آینه عرعه ابل یقیمتین اعلاه و
 عرعه السنام و عرعه الالف کذک - و عرعت
 رأس القار و رة اذا تخرجت فمهما عرا ایضا
 از بیخ بر کندن موی و بار افکندن زمین را تحریر
 باشد و حاجت برداشتن بر کس یقال عورت که
 حاجت اے از لنگه بک آلودن کسی را بر بدی
 یقال عرّه بشره و اندو گین کردن (مع ف اک) ۲)
 نخله عوار بالکسر فراسه ریزه تاه بارانده و
 فی الحدیث الخریب بوعر شتر بے کوبان
 نقول مناء الله لبعیر و ناقه عرّه - معر محتاج
 که از کس چیز بخواد عرّه بالضم شتر فر و
 نام جائه و معر عرّه بالفتح ح - عرعه
 الاقوام همدان قوم عرّه ایضا اگر انما
 کوبان -
 عریر - تعزیر - بزرگ داشتن و آوب کردن
 و اگر آبتار کردن ستور را عریر درختی ابو العیزر است
 مرغی دراز کردن که همیشه در آب نشاوه باشد

عزیر بالضم نام مغرب -
 عسر عسر یقیمتین و سکون شواری و شوار
 شدن در معنیهما قال عسی بن عمرو کل اسم
 ثلاثی اذا کان مضموم الفاء جازا سکون و الضم فی
 عینیه مثل عسر و رحم و علم عسر و شوار عسر یقیمتین -
 در چنان شدن کار در مع ک اف ۲) عسر کسره الواو
 لغت منه عسر ان یقیمتین و هم برداشتن شتر عسر خوان
 و ام از عریم بوقت دست نشانی اداعت اف ۲) و
 ک ۲) و شوار زادن بچه و از سوی چپ آمدن
 یقال عسرت المرأة اذا عسرت و لا و با و عسرتی فلان
 ای جبار علی یاری بچه دست اعسر لیس
 آنکه بر دو دست کار کند بر ابر عسر او بسره مؤنث
 و لایقال عسر لیس عراب عسرا عقاب که بر پا
 جانب چپ او بیشتر از راست باشد حمام اعسر آنکه
 در بال چپ و سیدی باشد اعسار تنگ
 دست شدن تباسره تعاسر و شواری کردن
 با هم محسور هندسیور و این هر دو مصدر یقال
 و عر لیسوره و الی معسوره نزدیک سیبویه
 معفت است و گوید معدر بر وزن معول نیامه است
 ویت اول قولهم و عر الی یسوره و الی معسر
 الی امر لیسورنی و الی امر لیسورنی و الی معسر
 ایضا کذک عسرتی و شواری یقیمتین لیسری عسرة
 پرهای نوک بال که سپید باشد عسرة تاه شتر که بال
 نخست باز نگردد و عسر ناقه که رام نشده باشد اعتبار
 بر شتر رام نشده شدن و هم کردن فکر کردن حمل عسرا
 و ناقه عسرا بینه شتر که پیش از رام شدن در نشیند
 عسیر - عسیر - با کسر گفتار بچه از گرگ
 فرعل بالضم گفتار بچه هم از گفتار -
 عسیر - عسیر - شتر استوار -

عسر

عذر

عذر

عذر

عسر

سلفه زخمی که بر دست و پای شتر ببرد و پیوسته افغان زرد که بر آید و استخوانی بالذال ظاهر از راسه سر گین و ماد بر زمین کردن

عسکر

عش

عش

عش

عطر

عطر

عسکر عسکر - لشکر عسکران عرفه و منی عسکره
 شتی و لشکری شدن مر و عسکر بفتح ال کاف لشکرگاه
 عشر عشر - ده زن عشره و ده مر و احدی عشره
 یکسکین و سکوننا الی سبع عشره فالسکین لایل
 الحجاز و الکسر لایل یجد و احد عشر بفتح لا غیر عشرون
 بالکسر سکون ۲ بیت عشر بالضم عشر عشار بالکسر
 و ده یک و جمع العشر عشره عشر بالضم ایضا مصدر
 من یعنی ده یک گرفتن (جمع و ضم ۲) بفتح دهم
 شدن (جمع و اک ۲) عشار ده یک گیرنده عاشر
 مثله و ایضا دهم عشر بالکسر میان دو نوبت آب
 شتر و آن هشت روز باشد چون روز اول و دهم
 آب دهند مابین الوردین هشت روز باشد و
 كذلك الاطراف كلها بالکسر و لیس لها بعد عشر
 اسم الاثني عشرین فاذا اوردت یوم العشرین قبل
 یومها عشران و هی ثمانیه عشر یوما فاذا اجاوزت العشر
 فلیس لها نیت و انما هی جواز - اعشار خداوند عشر
 خورنده یک عشر شدن و ده تن شدن قوم اهل
 عواشر شتران که یک عشر خورده باشد معاشره
 امیزش کردن با هم معاشره عشره خوشدلی
 عشره بالضم و فتح دو درخت با جمع عشر عشرات
 ح - و یقال ثلاث لیل من الشهر عشر و سه
 بعد التسع و کان ابو عبیده یطبل التسع و العشر الا
 اشیار منه معروفه حکمی ذلک عنه ابو عبیده - عاشوراء
 عشورا و مردان روز دهم محرم عشره گروه مردم معاشر
 ح عشره قبیله و تبار مردم سعد العشره قبیله ازین
 عشره شوم و فی الحدیث انکس لکن ان الفتن و
 تکفیر العشر یعنی الزوج لانیجا شتر با و تما شتر قال
 اللہ تعالیٰ لکنس المولیٰ و لکنس العشر عشار بالضم و قد
 من عشره یقال جا و اعشار آمدند ده گانه گان

عشاری و ده گونی عشره شتر ده ماهه استین و سه
 الناقه التي اتت علیها من یوم ارس فیها الفحل
 عشره شتر و زال عنها اسم النخاض ثم لایزال ذلک
 اسمها حتی تضع حملها و بعد تضع الفیض و یقال لکنان
 عشر و ان و لوقی عشار و عشرات بیدون من عشر
 الثانیث و او ای عشره ماهه بر آمدن بر استین عشر
 و ده آیت کردن مصحف را دیده او از بانگ کردن
 غریبک دم بنوع شتر قومی از بنی فزاره اعشار ده تیار
 و یصعبها تمام روزه و قواوم پر مرغ و یقال شتر عشا
 اذا انکست قطعا و قلبا عشار جا علی بن ابراهیم کما
 قال و رخ اقصا و عشار بالکسر نام جائے -
 عشر عشر عشره عشره عشره عشره
 عشره عشره ثلاث لغات بالفتح و سکون الثانی
 و بالضم كذلك و کفیتین روزگار عسور ح عسوران
 شب و روز و باداد و شبانگاه عسور ایضا نماز دیگر
 نشارون انگور و جزان و نیاه گرفتن و بستن
 و باران زدن کسے راز و عن اک بهی قال الکسایه
 یقال جا غلان عسور ای طبلنا جکاه عنه ابو عبیده
 عسور فیتین نیاه جای و کرد و فی الحدیث امر اراه
 تطیبه لذیلهما عصر بنوع عشره گروهی زعبان منم
 مرجوم العصر می عصره بالضم نیاه و یقال عسور ایضا
 عصره اسے و یتد یعنی نزدیکیان ما عسور عسور
 نیاه گرفتن به کسے قوله تعالیٰ فی یفانث الناس
 و فی عسور دن و نومین العصر و هی المنجاة ان
 و یل یستعانون و من عسور العنب - و قمری عسور
 اسے عسور دن - اعصار بیرون کردن مال
 از دست کسے و باز داشتن مال از کسے و منه
 الحدیث یعصر الوالد عن ولده فی مال اسی منیعہ یاه
 و یجبه عنه و فشار دن انگور و جران و بر طعم کسے

در گله مانند اندک اندک آب خوردن تا گوارا شود و در
 طعام را عصر العصار انتشار و ده شدن یقال
 عصرت العنب و عصرت فالعصر و تصفوا و عصرت
 عصیر ای اتخذه و قول بی انجم و عصرته البان
 و البسک العصر بر یه عسور عصاره ایضا و عسور
 بیرون آید از آب و مانع و جز آن - و ایضا لکنان
 عسور بالکسر حشمت و یقال غلان کریم العصر بالفتح یعنی
 کریم است بوقت خواستن از وی تحضر بالضم و العسور
 و خرس که بر سیدگی و حیض نزدیک باشد معاشر
 اعصار بر سیده شدن و خردی الحارثه کما لایه
 و گرد باد و بادی که ابر و رعد و برق آورد و عسور
 قبیله عسورین و بفتح الصاد ایضا اصل عسور
 عسور عسور - رنگ سرخ معصوم عسور
 کجشک و پاره از مغز عسور ان اخوان و عسور
 روسے اسپ عسور القش بنهای بالان شتر
 عسور علی لقلب عسور الاکاف و عسور ذلک
 و آن خوبی باشد که میان پشمان کند عسور
 شتران نجیب و نیکو که نعمان بن المنذر بود -
 عطر - عطر بالکسر بوی خوش عطار بوی فروش
 عطر خوشبوی شدن (جمع ک اف ۲) عطره عطره نعت
 منه عطر خوشبوی شدن معطره بالکسر زن
 و مرد بسیار عطر سوزنده معطازن بسیار عطر ناعنه
 عطره و عطره اسے کریمه ابل عطره شتران
 روشن موسے نیکو -
 عطر عطر - لفتین خاک و اول آب که گشت را
 و شتر عطر بالکسرین خاک آوده کردن و در خاک
 غلطایندن تعیر کند ایضا پستان بگل و خاک
 آوده کردن زن با بچ بخت فطام و خشک کردن
 گوشت با قباب بر یک نفسان و سپید کردن

عشیر عسور و ان ریزند و بما لند عاشره ان بر کید ساسله بادی که خاک را شکل مناره کند و سیدی بگوید که ساسله چیز نیکه از این چشم پر کرده این پشت مشور و تنگ بار گذارند

وفي الحديث ان امرأة شكت اليه ان مالها لا يزكو فقال لها انما فقال سود فقال عقرني اي استبدت اغناما بيها فان البركة فيها - ويقال لعقبت فلانا عن عقرها بضم الهمزة اي بدمشها - اعقار خاك اوده شدن وشكاره را بزخاک افگندن شير العفار خاك اوده شدن عفر گوشت بافتاب خشک کرده وزنه که به همسایه چیری نهد و پست شورانیده به شیرینی اعقر رنگ شرخ و سپید که بسرخ با زرد نشاء عقر او گویندی که بر سپیدی چشم او سرخی غالب باشد او هو بدین صفت عقر فرج - عقر اریضاً شب بیشتر دم او ماه عقوقه زمین که علف او را خورانیده باشد العفور آهوی و گوزن پچ پچای فرجه که از آهوی است و بن لعفر بضم نام شامی اذا قلت لعق ایا لم تصرفه لانه علی وزن الفعل بضم حرفه لانه قد زال عنه شبه الفعل - عفار بالفتح درخت که از وی آتش گیرند و فی مثل کل شجر نار و استیج المرخ و العفار و کشن ذاون و پیر استن خولبان و تان بی نان خورش مثل لعفار عفر بالکسر خر و مرغیست که بر عقره مونت - عفریت دیو سینه و بغایت رساننده از هر چیزه لقال فلان عقرت عفریت اتباع و عفریه نقریه نفع الیارین معفتین ای میانج فی کل شیء و فی الحديث ان الله تعالی یغض العفریه النقریه الذی لایزنی الی الی الی الی و لقال عفاریه واحد مثل عفریت قال الخلیل شریطان عفریت و عفریه و الشیاطین العفاریت و العفاریه قاذوا سکت الیاری صیرت المارتا و اذا حرکتها خالتا بان فی الوقت عفریه الیضا سختی نموسه ایفا - بشیر و خروس عفره بضم عفره بالکسر کذا و لقال جاز فلان ناقه عفریه اذا جاز عفریه

معافرا بالفتح صبی او همان لایصرت سوخته و نکره ثواب معافری منسوب الیها - معافر بضم المیم نکره با کار و ابان رو و زیادت مائده ایشان خورد و عفرنی بشیر و هو نعلانی هسی بزرگ لشکره و التون لالت لالحاق - و کبوه عفرنی ماده شیر استوار خلقت ناقه عفر ناه اے قویه و لقال وقع القوم فی عافور شتر و عافور شتر یعنی در بدی افتادند عفره الحرف بعینین لغزنی آخره یعنی سختی گرا و لقال جاز فلان فی عفره الحرف اے فی اوله عفرین بکسینین همیشه بشیر و بشیر بشیگه و لقال لكل ضابط قوی لیث و عفرین و نام شهره - عفر - عفر - کوشک و تباے بلند و نام جاسکے بیابل و بنیاد و اصل هر چیز و منعه عفر الدار بالفتح و الفهم رخته کردن عفر لغت منته و قوم عفری مثل جرح و جرحی - و لقال فی الدفاعة علی الانسان نجد عالمه و عفر او خلقا عفری و خلقی بلا تخوین اے عفر الله حسبه و اصابه بوجع فی حلقه و منه کلب عفره رای جرح و پشت ریش کردن ستور را و من شرح عقر بضم و فتح القاف و عقره ای عقره و انا و لقال عقرور بالفتح الانی ذی الروح و یے زون ستور را عفر لغت منته و فعل عقری درود خرابیدن و باز داشتن از رفتن دمع من الک لقال عقرت بی اے اطلت حبسی کانک عقرت بعیرک فلا قدر علی السیر تعیرتیک خسته کردن عفا قیر اصول دار و با و اهد با عفار بالفتح و التثید معقر نام شاءے تعافر بے کردن آتش را بمبارا معاقره و شت نام دادن و بجا کردن یکدیگر را بی پوسته بودن و بشراب و در هر چیزی و کاره و منعه العفار و هی الخمر لانها عاقرتة الدن

اعقار العفار پشت ریش شدن ستور عقره بضم و فتح شبه که زنان با خود دارند تا استن نشود و منته بضم عقره العلم النیسان عقار بالفتح آب و زمین و درخت خراب و درخت و اسباب خانه عقار آمد و ده مونس عقار بضم نوسه از جامه شرخ رنگین عقره سابق بے زده و آواز بلند لقال رفع فلان عقره اے صوته کانه عقر احدی رجله فقرخ و لقال ایضا نارت کا لیوم لقره وسط قوم للرجل لشریف لقتل عفر بعینین لرزیدن پایا از دشت دمع ک انت ۴ و منته قول عمر منی الله تعالی عنه فقوت حتی خرت الی الارض فاقربیک اوده بلند وزن نازانیده و عرد که او را فرزند نشود و عقر بضم کابین که بشبه و طی و واجب شود و نازانیده شدن زن دمع بضمها همیشه لعفر خایه خروس و این لفظ را در هر چه نادر بود و عطیه و تحفه که یکبار اتفاق افتاد از جانیه که امید باشد و مانند آن استعمال کنند عقر المنار و عقر الدار میانه و منعم آن عقر الخوض و عقره جاز آب خوردن ستور از حوض اعقاب - اعقار با آب و زمین شدن کسه و دشت دادن کسه را ناقه عقره شتر که از عقر آب خوردن لقال لغت الناقه عن عقری بضم پس از نازانیدگی آستین شد عقر بعینین اصل هر چیزه لقال عقر القضب و امله عقر اول اے اصله و عقره - عقر عقره - عتقیر بلا سختی بپاک کردن - عکار عکار - میل کردن بجاکه دمع و اک ۴ و باز داشتن بحرب و العاکره الکره و فی الحديث قلنا یا رسول الله من الفرارون فقال علیه السلام

عققر عکر

اتم الحكارون وانا منه السليم وباركروا يدين شمر
 خلاوند را بدی اهل ووطن خود اعجاز در آینه سخن
 تاریکی یقال عتک الطلام ای اختلاکانه کز بعضه
 علی بعض من لبطا بخله و بسیار شدن باران در
 یقال تهاکر القوم ای اختلاطه - عکز القومین در و
 زیت و شراب و تیرگی آب که در تک حوض ماند
 و در وی ناک شدن روغن و جز آن در عک کف
 شراب عک کفمت مت ای که در تکیه در آینه سخن در و
 بشراب در روغن و مانند آن عکزه یعنی شکر که از
 پنجاه ماصدقال الاصمعی الخمسون الی السین و السین
 وین زبان عکروج - عکروج ناک کردن خلط و
 کله شکر شدن عکربا لکسر اصل هر چه مثل
 غیر یقال ریح فلان الی عکره ای اصله و باع
 عکره ای اصل ارضه و فی الحدیث لاء (فعل)
 اقرب للناس حسابم تناسی اهل الفضاله قلیلا
 ثم عاد الی عکرم ای الی اصل بجهم الردی -
 عمر عمر - بالفتح و الضم زندگانی و زیستن در ع
 ک ان ۲) و هما مصدران علی غیر قیاس قیاس مصدره
 التحریک و یعمل فی القسم احدهما و هو المفتوح فاذا
 ادخلت علیه اللام رفعت بالابتداء فقلت لعمر اللام
 لتوکید الابتداء و الجز محذوف و التقید لعمر التقیدی
 و لعمر التدا اقسامه فان لم تات باللام نسبته نصب
 المصادر و قلت عمر التدا فقلت کذا و عمر کذا فقلت
 و معنی لعمر التدا و عمر التدا اختلف بقائه التدا تعالی
 و دو اسم و اذا قلت عمر التدا فقلت کذا و عمر کذا فقلت
 اسے باقر اک له بالبقار - و ربما جار اللدعا کقولک
 عمر التدا ای سألت التدا ان یطیل عمرک - عمر ایضا
 گوشت میان دو دندان عمود - و نام مردی و
 آزا با دا و نویسه فرقا بین عمر و عمر و حاله الرفیع و

عجسته
عقسته
عور
عمر

بغیر و اونی المنصب لان الفارق ثابت بینهما و هو
 عدم الالف فی عمر و شوت فی عمر - عمر و عمر نام کسی
 چون سیبویه و لفظیه معترفه مرتب من کلین بنی علی لکسر
 لان آخره عجمی مضارع للاصوات فشر یفارق و یون
 فی الشکره یقال مررت بعمریه آخره ذکر المبرود
 فی تفتیته و جمعه العوم و بیان و العمر و یون و کفره
 ان من قال هذا عمر و یورایت عمر و یه فاعله عشاء
 و حجه و لم یثیر طایله و عمره بالضم کبی از ارکان حج
 فاصله من الزیارة و زفات زن هم در خانه زن
 و اهل وی و عوس آنرا گویند که زن را خانه خویش
 کرد عمرج - و نام مردی و هو مصدر اول عن عام
 و لای نصرت فی المعرفه عمارة بالکسر با دانی و با دانی
 ریح ت ا ه ۲) عامر با معنی عمور مثل ر و ا فحق ای
 مدفوق - عمارة ایضا قبیله عمیر جای عمور و جارحه
 یافته عموره بانگ و نریا د یقال تزکت القوم فی
 عموره ای فی جلته و صیاح - اعمار بجمعی دادن
 چیزه کسی را چون سر یا زمین و جز آن آن
 جهان باشد که گویند این سر را باشد تا من ندهم
 یا تو زنده و عمور یا متن و در و عا گویند عمر التدا یک
 فخر لک و عمر التدا یک ای یعنی عمور دار و خدا را
 جای ترا بشود و گویند عمر الرجل منزله اعتبار زاریت
 کردن و عمره آوردن و عماره سبتن عماره بالفتح هر چه
 بر سرشند چون دستار و کلاه و تاج و جز آن عمار
 بالفتح ریجان برین مجلس شربا عماره بالضم
 نام مردی و عمار البیت باشد گمان خوانه عمر بگانی
 در از دادن و به بقا و در از موصوفت کردن
 کسی را و قوله تعالی و استعمرکم فیما اوجم عمره عمار
 بجای فراج آب غلت و می کلمه بفتح الیم نام مردی
 عمر آن ابو بکر و عمر معنی التدا تعالی اعتمها قال قتادة عمر

عمر بن الخطاب و عمر بن عبد العزیز - و زعم الاصمعی عن
 ابی بلال الراءی عن قتادة انه سئل عن عتق اعمات
 الاولاد فقال عتق العمران فما بینهما من الخلفاء
 اصحاب الاول فقعی قول قتادة انه عمر بن الخطاب
 و عمر بن عبد العزیز لانه لم یکن بین ابی بکر و عمر خلیفه
 و قال قتادة لانه قبل سیرة العمر بن قبل عمر بن عبد العزیز
 لانه قالوا لاشکان یوم الدار نساک سیرة الیمین
 هما ابو بکر و عمر معنی التدا تعالی اعتمها عمر آن آبادانی
 عمر آن عمر و بن عمر یا نفراری و عمر بن جابر بن
 نفراری یبایس بر فالکان لغیر یکی عامر پد قبیله
 ام عامر کفتار عامر آن عامر بن مالک بن جعفر بن -
 کلاب و عامر بن الطیفل بن مالک بن جعفر بن کلاب
 عجمیه - عجمیه - و بوی خوش و در قبیله از بنی تمیم
 فرزندان او یعنی بنو العجمیه بنو التون چنانکه باریش
 عجمیه - عجمیه - و بوی خوش و در قبیله نام مردی -
 عجمیه - عجمیه - انام شرم مردم و هر چه از نمودن
 و دیدن آن شرم که عجمیه است - و عجمیه انسانی
 من فعله فی جمع الاسما از الم یکن یا را و او و
 قرابضم علی عجمیه التنا بالتحریک و رخنه
 در صفت اشک و در حصار که از آن سیم باشد عجمیه
 الجبال متوقفا عجمیه و یک چشم و آنکه بطلون خود
 ز عجمیه آن بالضم - و فی المثل یقال بدل عجمیه
 لکن موم یخلف بعد المحمود یعنی ایس البدل و ربما
 قالوا خافت عجمیه بفتحیم یک چشم شدن
 یک چشمی (عجمیه) یقال منه عجمیه بالاعلام
 و عجمیه عجمیه بالضم و انما صحت او او فیما صحت
 فی اصلها و هو عجمیه ساکنون ما قبلها ثم خفت الزنوا
 یعنی الالف و اللام و التدا یعنی عجمیه بدل علی
 ان ذکرل عجمیه اخوات علی نه اشکال سود سود

عجمیه بزرگ که چون برگشت نشیند گنده و تبا که بی معراج الذباب الاذرق ۱۲

واخره وادامیض میض و لا یقال فی الالوان غیره و
 کذک قیاسه فی العیوب لیس و اعنی فی عرج و عی
 و ان لم یسمع و یقال منه عرت عینه سو عاره معوره
 ببعیره اسه انخره و ذمیب به و یقال نادری
 لے اجداد عاره و اقوامی الناس ذمیب و یقال
 عنده من المال خائفة عین اسے نایحار
 فیه البصر من کثرته فلا عوراء و شئت آب عائر
 تیریا سنگ که رسد و اندازنده و سی رانزانی و درو
 چشم و خاشاک عوارز گروه ملخ از هر گونه عوراء سخن
 زشت و زن یک چشم عویر بالتصغیر نام جانی و
 خصلت نگره عوراء بالفح و الفم عیب عوار
 بالفم و التشدید فرستوک خاشاک و چشم و بدل
 عوار و برج عاریه بالتشدید عاراه عاریتی کانسنا
 منسوب الی العار لان طلبها عار و عیب عواری
 ج - استعاره بمعاریت خواستن و شت بدست
 گردانیدن عوار با نرس شدن مکان عور و عاب
 باترس از روز و قطع و یقال عور کک الصيد
 اسی امکان عوار الفارس لاف با فیه موضع فحل
 للضرب و یک چشم کردن عویر یک چشم کردن
 و از کس دروغ گفتن و بازگشتن از ان و باز
 گردانیدن یقال عوره عن فلان کذب عنده و
 عورته عن الامر و صرفه عورت عین الکیه اسه
 کبسته یعنی گندم چشمهای او را معا و رة عیار
 پیدا کردن و بنجید نیما معا رة مثل و هر چه بگری
 کند با او جان کردن اعتماد و دست بدست
 گردانیدن چیز بر اتعاده معور مثل
 عور عور بالتحر یک و الامکان ناکر کردن
 بنفعا عور بالکسر کاف فی الحدیث الولد للفراش و اللعاب
 لأمه عامرة و معايرة و عیرة بمعنی ای زاریته

عیر عیر گور خرو اعلی با غیر گوئید عیرة موش اعیار
 میوراء بالمعجور عیر - و بیج و معتر قوم و قولیم عیر
 بعیر و زیاده عشره کان الخلیفه من نبی امیه
 اذ مات و قام آخر زاد لار اقم عشره دراهم نام
 کوهی بدین و فی الحدیث انه حرم با من عیرانی
 نورو تندی میان پیکان و تیزی کثرت و تندی
 پشت پای و تندی اندرون گوش مردم و خطا
 سپید میان بزرگ مرغی چون کبوتر و او را عیر السرة
 نیز گویند در فتن و یک گوشه بیرون شدن
 ناقه بطلب فحل و بهر سو رفتن اسب بچرا کردن
 اذ مع ت اک ۱۲ فرس عیر لغت منه و یقال
 للموضع التدی لآخر فیه و هو کجوت غیر یعنی دروی
 بیج چیز نیست لانه لاشی فی جوفه ینقع به - و
 عیر عین جفینا و منه قولم فعلت ذاک قبل غیر
 لے قبل بخلاف عین - قال ابو عبیده و لا یقال
 ا فعل ذاک - و یقال فلان عیر و عده للعب
 و التکیه الذی یأیری الانفسه ان شت کسرت
 اوله و لا یقال عویر بالواد - اماره بعلت داشتن
 اسب زان فرس معا رت منه و یقال
 اسد عیار و ر جل عیار لما کان کثیری التلوات
 و اخر کة - و یقال عارفة الارض بعیر لے
 ذمیب - و عار الزجل فی القوم بعیر هم مثل عاث
 و منه العیاد - تعار کبسه التاء نام کوسه بعیر
 سز نش کردن عاهد شنام و عیب معاری
 معایب معا رة راست کردن ترا ز و و چانه
 تغار یکدیگر را عیب کردن عیار بالکسر اندازه
 و چانه و چاشنی کردن زرد و سیم نبات معیر بالکسر
 عیبا عیرة بالفتح آشته تیز و گوگرد ماندر در سرت عیر
 بالکسر کاروان شتر که غله کشتا شتر عیرات ج -

عینجر - کسفر جل غیلند -
 عیدری - نسوب الی نبی عبدالمبار -
 العشرة - من العشب ما اشغل باوه و یقی
 قشره - و عیر یکسانست بهادس -
 عجمه - جفا و درشتی عجمه عجمه نام زسنه -
 عدره - دلیری و باران سخت خوادان و یقیم
 عدر المکان و اعتدیر بسیار شد آب ان ر مع ک ا
 ف ۱۲ عادر دروغ گو عذار لکمان الملاح و کفر اسب
 و ابة تنکح الناس بالمین و نطفها و و منه الوطاء
 من عدار و سمو اعدارا و عذار و اعتدیر المظرا شتند
 معتد لغت منه و اعتدیر المکان اقل من المظرا
 عید هر شتر ماده تیر و -
 بکده هر کسفر جل شهر بسیار فراخ
 عیر - تیز گوشت عیر الامل استمرت فی سیرها
 و عیر الامل عیر کجوف نک و موضع فیرة نیست
 متعسر که کد حج الجدا الصبوره
 عضموره که عضموره و ولاب یا دلوان -
 العضمور به اهلوه و قال بحر بابانی یا لے
 کضمور به تومند سطر بزرگ و سنگیست بزرگ
 که بدان سنگ نریا باشند و گرگ زو می عضمور
 عضمور بالکسر سنگ یا د سنگ که کار بران
 پارچه چرمین زنده و عضیر الکلب استاسد
 عضموری از عین و سمعت عضره اسه خبرا عاضر
 منع کننده و عضمور بکله بان بها یعنی مخز کردن
 اذ مع ت اض ۱۲
 عضمور کعلس بخل تنگ دل عضمور و ولاب استاسد
 عضمور عضمور
 عظم الشیء مکرده داشت آنرا مع ک اذ ۱۲ و
 عظم السفار پیر کرد آنرا و عظمه الشرب کظه و

عیر عیر
 العشرة
 عجمه
 عدره
 عید هر
 عذار
 عیر
 متعسر
 عضمور
 العضمور
 عضمور
 عضمور
 عظم
 عظم

